

Pedagogische Beleidsplan

Inhoudsopgave

Het pedagogisch beleid	3
De visie	3
De basisvoorwaarden	3
Eisen opvanglocatie	4
Eisen gastouder	4
Aantal kinderen die tegelijk opgevangen mogen worden	5
Rol en werkwijze gastouderbureau	5
Visie op gastouderopvang	6
De uitgangspunten	7
Geborgenheid en emotionele veiligheid	8
Persoonlijke competentie	9
Emotionele ontwikkeling	10
Lichamelijke ontwikkeling	11
Verstandelijke ontwikkeling	12
Sociale competentie	13
Normen en waarden	15
Pedagogische uitgangspunten mbt leeftijdsdifferentiatie	
Observeren en signaleren	16
Een goede verzorging	17
Samenwerking ouder en gastouder	18
Algemene informatie	19
Bijlages:	
Bijlage 1: Beleid omtrent buiten spelen bij niet-aangrenzende buitenspeelruimte	21
Bijlage 2: Opvang bij afwezigheid van de gastouder	24
Bijlage 3: Pedagogische uitgangspunten mbt leeftijdsdifferentiatie	25
Bijlage 4: Wenbeleid	41

Het pedagogisch beleid

Een kind is voor zijn ouders/verzorgers een dierbaar bezit en ouders moeten dan ook een groot vertrouwen hebben in hun gastouder. Zij moeten er zeker van zijn dat hun kind in een veilige omgeving is en verantwoord wordt opgevangen. Voor de gastouder betekent dit een grote verantwoordelijkheid. Met het pedagogisch beleidsplan biedt Oppasvoordeel.nl, zowel voor de ouders/verzorgers als de gastouders, een richtlijn om één en ander te kunnen realiseren. Een pedagogisch beleidsplan bevat een visie op de kinderopvang met een aantal uitgewerkte uitgangspunten. Het beleid van Oppasvoordeel.nl bestaat echter niet uit strakke regels en voorschriften. Iedere situatie is namelijk anders en elke gastouder gaat daar weer anders mee om.

Wij zijn er van overtuigd dat gastouderopvang een hele fijne vorm van opvang is. Naast een warme, huiselijke sfeer, betreft het een kleinschalige vorm van opvang. Een gastouder biedt kinderen een veilig en vertrouwd gevoel, een plek waar iedereen zich thuis voelt en waar de kinderen echt zichzelf kunnen zijn. Waar ieder kind op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo zichzelf mag ontwikkelen (motorisch, sociaal, emotioneel) en de wereld om zich heen mag ontdekken, rekening houdend met normen en waarden.

De visie

Voor de ontwikkeling van een kind is naast de individuele aanleg ook de omgeving van belang. De wisselwerking tussen de aanleg en de omgeving bepaalt de richting waarin een kind zich ontwikkelt. Als een kind een deel van zijn tijd doorbrengt bij een gastouder maakt ook de gastouderopvang deel uit van deze omgeving. De omstandigheden waarin deze opvang plaatsvindt zijn daarom erg belangrijk. Het is van belang dat een kind bij de gastouder verder kan gaan met de ontwikkeling en daarin ook gestimuleerd wordt. Hiervoor is een veilige en plezierige omgeving een vereiste. Van een gastouder wordt bij Oppasvoordeel.nl dan ook verwacht dat deze zich inspant om voor een kind een sfeer te creëren waarin het zich veilig en thuis kan voelen. De gastouder zal een kind verder optimaal begeleiden zodat het de kans krijgt om op te groeien tot een zelfstandig persoon, met zelfvertrouwen en zelfwaardering en die actief kan deelnemen aan het maatschappelijk leven.

De basisvoorwaarden

Ieder kind heeft behoefte aan verzorging en veiligheid. Voor een jong kind zal voeding en verzorging belangrijker zijn dan voor een ouder kind. Een baby wil vooral eten, slapen en verschoond worden. Een ouder kind weet dat het soms even moet wachten voordat het kan gaan eten. Het spreekt voor zich dat, als een kind deze behoeftes niet vervuld krijgt, het zich dan niet optimaal kan ontwikkelen. Een kind met honger zal niet gaan spelen. Een kind wat moe is zal onredelijk worden. Ieder kind wil graag warmte en aandacht krijgen. Zonder dit zal een kind zich wellicht in zichzelf terugtrekken of overdreven aandacht gaan opeisen. Het is dus belangrijk dat een gastouder positief en warm naar een kind toe is. Een kind moet zich daarom meer dan welkom voelen.

Eisen opvanglocatie

Gastouderopvang is een kleinschalige vorm van kinderopvang en wordt uitgevoerd door gastouders, die ervoor gekozen hebben op professionele wijze kinderopvang te bieden in een huiselijke omgeving. De opvang vindt plaats in het huis van de gastouder of de vraagouder/verzorger. De GGD controleert dit tijdens het bezoek aan de opvanglocatie. Welk adres u ook kiest.

Eisen aan de opvanglocatie

- Aparte slaapruijnte voor kinderen jonger dan 1,5 jaar

Voor kinderen jonger dan 1,5 jaar moet een aparte slaapruijnte zijn ingericht. Die creëert u bijvoorbeeld door in uw eigen slaapkamer of die van uw kinderen extra bedjes te plaatsen. Deze ruijnte moet wel afgestemd zijn op het aantal kinderen dat daar slaapt.

- Voldoende speelruijnte binnen en buiten

De opvanglocatie moet voor alle kinderen voldoende speelruijnte bieden, zowel binnen als buiten. De hoeveelheid ruijnte hangt af van het aantal en de leeftijd van de kinderen die u tegelijk opvangt. Hierbij houdt u vanzelfsprekend ook rekening met uw eigen kinderen.

In Bijlage 1 staat beleid over buiten spelen, indien de buitenruijnte niet aangrenzend is.

- Achterwacht bij vier of meer kinderen

Wanneer u vier of meer kinderen tegelijk opvangt, inclusief uw eigen kinderen, moet een achterwacht beschikbaar zijn. Deze achterwacht is telefonisch bereikbaar tijdens de opvangtijden en kan binnen vijftien minuten aanwezig zijn op de opvanglocatie. De achterwacht moet 18 jaar of ouder zijn, maar heeft geen diploma of VOG nodig. De gastouder moet bij de inspectie kunnen aantonen wie de achterwacht is. U kunt hiervoor meerdere personen aanwijzen. Voor allen geldt dat ze telefonisch bereikbaar zijn en binnen vijftien minuten aanwezig kunnen zijn.

In Bijlage 2 staat beleid over de opvang bij afwezigheid van de gastouder.

- Opvanglocatie is altijd en volledig rookvrij

De locatie waar u kinderen opvangt is altijd en volledig rookvrij. Vindt de opvang plaats in een woonhuis, dan moet de hele woning rookvrij zijn. Dit geldt ook als u kinderen in hun ouderlijk huis opvangt. Als de opvang plaatsvindt in een apart gebouw naast het woonhuis, dan moet dat gebouw altijd en volledig rookvrij zijn.

- Er zijn voldoende en goed functionerende rookmelders

Voor een optimale veiligheid zijn voldoende werkende rookmelders verplicht in de opvanglocatie. Op iedere verdieping waar geleefd wordt, dient een rookmelder aanwezig te zijn. Bepaal de plaats van de rookmelders eventueel in overleg met ons.

Eisen gastouder

Het gastouderbureau stelt hoge eisen aan de kwaliteiten van de gastouders. Daarnaast is met ingang van 1 januari 2010 door de overheid de kwaliteitseisen gastouderopvang aangescherpt en opgenomen in het Convenant Kwaliteit Kinderopvang en de Wet Kinderopvang. De gastouder moet voldoen aan de onderstaande beschreven kwaliteitscriteria. Deze criteria toetsen wij voordat wij de gastouder in ons bestand opnemen. Een gastouder

- is minimaal 18 jaar;
- heeft een Verklaring Omtrent Gedrag, ook voor de inwonende huisgenoten van 18 jaar en ouder;
- heeft een AVP verzekering, en bij gebruik van een auto een inzittende verzekering;
- is bereid een risico-inventarisatie uit te laten voeren in het huis waar de opvang plaats vindt. Er wordt getoetst op hygiëne, veiligheid en voldoende ruijnte. De speelruijnte moet tenminste 3.5 m² per kind bedragen;
- is in het bezit van EHBO bij kinderen of gaat deze cursus volgen;
- is in het bezit van tenminste een diploma mbo-2 Helpende of een daaraan gelijk gesteld diploma of het certificaat goed gastouderschap
- heeft een goede lichamelijke en geestelijke gezondheid en een stabiele gezinssituatie;
- is bereid tot samenwerking met het gastouderbureau en tot het volgen van cursussen/ trainingen/ bijeenkomsten die gerelateerd zijn aan de opvangtaak;
- respecteert privacygevoelige gegevens en speelt geen informatie door aan derden;
- staat open en respecteert andere gewoontes, culturen, levenswijzen en opvoedingsideeën;
- beschikt over goede communicatieve vaardigheden en is in staat om op een professionele manier contact met de vraagouders te onderhouden en afspraken te maken;
- is in staat om te reflecteren op het eigen handelen;
- laat kinderen niet alleen of laat het toezicht niet over aan anderen;
- heeft een goede beheersing van de Nederlandse taal en is telefonisch goed bereikbaar.

- conformeert zich aan het pedagogisch beleid van Oppasvoordeel.nl, is op de hoogte van de meldcode kindermishandeling, en andere beleidsdocumenten van Oppasvoordeel.nl.

Aantal kinderen die tegelijk opgevangen mogen worden

Het aantal kinderen dat de gastouder tegelijk mag opvangen, is afhankelijk van de leeftijd. Eigen kinderen van de gastouder tot 10 jaar tellen ook mee als zij aanwezig zijn tijdens de opvang.

Het maximum aantal kinderen dat aanwezig mag zijn, is (incl. eigen kinderen):

- zes kinderen in de leeftijd van 0 tot 13 jaar, inclusief uw eigen kinderen tot 10 jaar
- vijf kinderen wanneer zij allen jonger zijn dan 4 jaar; inclusief de eigen kinderen tot 4 jaar;
- twee kinderen van 0 en 1 jaar oud, waarvan maximaal twee van 0 jaar; ook weer inclusief de eigen kinderen van deze leeftijd

Rol en werkwijze gastouderbureau

Oppasvoordeel.nl wordt gerund door Monique en Wendy Karsten. Zij verrichten de werkzaamheden, die moeten leiden tot een goede koppeling tussen ouders en gastouders, begeleiding en ondersteuning van de opvang waarbij het welzijn en welbevinden van het kind centraal staat.

Werkzaamheden

De vergoeding aan het gastouderbureau is een vast bedrag per maand en is voor de werkzaamheden die wij verrichten. Hierbij valt te denken aan:

- zorgdragen voor een goede match tussen vraagouders en gastouder
- het laten opnemen in het Landelijk Register Kinderopvang (LRK)
- het verzorgen van het maandelijks betalingsverkeer tussen de ouders en de gastouder;
- het houden van een intakegesprek als er sprake is van een mogelijk nieuwe koppeling;
- het verzorgen van een koppelingsgesprek waarin de overeenkomsten en een afsprakenlijst worden doorgenomen en ondertekend;
- nieuwe gastouders begeleiden bij de aanmeld/inschrijf procedure (oa bezoek GGD);
- contacten onderhouden met de GGD;
- het verzorgen van de jaaropgaven voor de gastouder en eventueel voor de ouders;
- tweemaal per jaar een huisbezoek aan de gastouder, waarin 1 keer de jaarlijkse evaluatie samen met de vraagouders betreft;
- organiseren EHBO-herhalingscursus;
- organiseren van diverse workshops en informatiebijeenkomsten voor de deskundigheidsbevordering van gastouders
- zorgdragen voor diverse beleidsdocumenten zoals het pedagogisch werkplan, de werkinstructie veiligheid en gezondheid, voedingsbeleid.
- vraagbaak voor gastouders

Werkwijze

Met ouders die gastouderopvang overwegen, vertellen we telefonisch en via de mail wat onze werkwijze is. Ook verwijzen we ouders naar onze website.

Daarnaast kunnen ouders geheel vrijblijvend een informatiegesprek aanvragen met de medewerker van het gastouderbureau.

Na aanmelding volgt een gesprek waarin geïnterviewd wordt wat de wensen en verwachtingen zijn. Het GOB kan een gastouder voor ouders zoeken, maar het is ook mogelijk dat ouders zelf een gastouder voorstellen. In alle gevallen worden gastouders door het GOB geselecteerd volgens vaste criteria. Het gaat hierbij om praktische zaken als veiligheid, hygiëne, voldoende speel- en slaapruijnte, maar vooral wordt er uitgebreid ingegaan op opvoedingsideeën, motivatie en sfeer.

De wijze waarop de gastkinderen worden opgevangen vloeit voort uit afspraken die de gast- en vraagouder daarover maken. Uiteraard dienen de gemaakte afspraken binnen de kaders van de Wet kinderopvang en de uitgangspunten van het GOB vallen. Het GOB biedt ondersteuning bij het maken van goede samenwerkingsafspraken. Als de ouders en gastouder hebben aangegeven dat zij met opvang

willen starten, wordt een overeenkomst opgesteld waarin de afspraken tussen partijen worden vastgelegd. Tijdens een gesprek zullen de verschillende overeenkomsten worden besproken en worden ondertekend.

Ongeveer acht weken na de start van de opvang zal de medewerker van het GOB contact op nemen met de vraagouder en de gastouder om na te gaan of de opvang aan de verwachtingen voldoet en of de gemaakte afspraken gehouden (kunnen) worden.

Ouders en gastouders krijgen vervolgens ondersteuning gericht op de continuïteit en kwaliteit van de opvang.

Visie op gastouderopvang

Kinderen mogen begeleiden in hun ontwikkeling is één van de mooiste uitdagingen. Kinderen maken een enorm snelle ontwikkeling door en kunnen vaak zo onbevungen reageren, dat je als volwassene iedere keer weer verbaasd bent.

Het brengt ook veel verantwoordelijkheid met zich mee, omdat de kinderen kwetsbaar zijn in hun drang naar het verkennen en ontdekken van de wereld om hen heen.

Het vraagt van gastouders en Oppasvoordeel.nl, dat bewust wordt nagedacht over de manier waarop de kinderen benaderd en begeleid worden. Goed kijken en luisteren naar de behoeftes en reacties van de kinderen en daarop adequaat reageren, zodat de kinderen zich veilig voelen om hun eigen mogelijkheden te ontdekken. Dat is kort gezegd de kerntaak waar gastouders zich dagelijks mee bezig houden.

Uitgangspunt in de begeleiding is dat het kind centraal staat met

- zijn behoeften op het gebied van verzorging, aandacht en genegenheid
- zijn ontwikkelingsdrang
- zijn wil om te leren en te ontdekken
- zijn mogelijkheden te leren om eigen verantwoordelijkheid te dragen en zelfredzaam te worden
- zijn wens om zich prettig en veilig bij ons te voelen.

Kortom, aandacht voor ieder kind als individu, met zijn eigen karakter, wil en bijzonderheden.

Als er bij een gastouder meerdere kinderen zijn, groeien ze samen op. Dit is een socialisatieproces, waar kinderen leren omgaan met elkaar. Ze reageren op elkaar, moeten leren delen en omgaan met vriendschappen en conflicten. Kinderen hebben behoefte aan het vergroten van hun leefwereld naarmate ze ouder worden. Eerst is de wereld in de box groot genoeg, maar als een kind kan kruipen wil het de kamer en later wil het ook de wereld achter de kamerdeur ontdekken. Bij de selectie van gastouders letten we daarom op dat de kinderen op een veilige manier de wereld om hen heen bij de gastouder kunnen verkennen en dat er voldoende veilige speelruimte is. Figuurlijk hebben kinderen ruimte nodig om hun eigen ervaringen op te doen door uit te proberen wat ze al kunnen, wat de grenzen zijn en wat de reacties van hun omgeving daarop zijn.

In onze visie gaan wij ervan uit dat zowel de aanleg van het kind als de omgeving waarin het kind verkeert, de ontwikkeling beïnvloeden. Door de opvoeding kan de ontwikkeling van het kind als individu gestimuleerd worden.

De omgeving van het kind bestaat onder meer uit het gezin, (later) de school, de vriendjes én de gastouder.

Gastouders leveren een wezenlijke bijdrage aan deze ontwikkeling: de mate waarin hangt mede samen met het aantal uren dat het kind in het gastgezin doorbrengt. Een veilige en vertrouwde omgeving is de basis voor een goede ontwikkeling van een kind.

Gastouders zorgen voor warmte, geborgenheid en persoonlijke aandacht voor het kind. Ook geven zij de kinderen volop de gelegenheid om zich te kunnen ontplooiën.

Het gastouderbureau wil binnen gastoudergezinnen een omgeving bieden, waarin kinderen kunnen opgroeien tot zelfstandige, evenwichtige mensen met respect voor anderen en zichzelf.

Respect en waardering voor het kind

Elk kind is uniek en verdient het om op een positieve manier benaderd te worden. Elk kind is goed zoals het is, mag zijn wie het is en krijgt de ruimte om zichzelf te uiten, ontdekken en onderzoeken naar eigen behoefte. De gastouder begeleidt het kind hierin, waarbij zij zich bewust is van haar mimiek en lichaamstaal.

Het kind moet zichzelf kunnen zijn in het gastgezin binnen de grenzen van de veiligheid voor zichzelf en van de andere kinderen. Wij vinden het vanzelfsprekend dat recht wordt gedaan aan de eigenheid van het kind. Een kind krijgt eigenwaarde als het gewaardeerd en gerespecteerd wordt als zelfstandig individu met zijn emoties, lichamelijke en geestelijke mogelijkheden. Een gastouder houdt daarom rekening met het ontwikkelingsstadium en tempo van het kind: wanneer kan het kind wat aan. Voor een goede band tussen gastouder en kind is het belangrijk dat de emoties van het kind serieus genomen worden. Door emoties te benoemen kunnen kinderen leren deze te herkennen en ermee omgaan. Tijd, aandacht en begrip voor ieder kind vinden we belangrijke voorwaarden.

De uitgangspunten

Oppasvoordeel.nl heeft een aantal uitgangspunten uitgewerkt hoe de pedagogische visie in de praktijk gebracht kan worden met daarbij de opmerking dat Oppasvoordeel.nl de gastouders alleen een leidraad kan geven. Elke gastouder zal echter een eigen weg moeten vinden in de lijn van de genoemde uitgangspunten. Ten slotte is niet elke gastouder hetzelfde en vereist elke situatie en ieder kind een andere aanpak. De gehele opvang staat in het belang van de ontwikkeling van een kind. Opvangsituaties leveren net als de opvoeding altijd vragen op over hoe om te gaan met kinderen, hoe te handelen, wanneer belonen, straffen, enz. Als leidraad zal steeds gekeken moeten worden wat het beste is voor een kind. Een kind zal dit niet altijd zelf aan kunnen geven. De ouder en gastouder moeten o.a. letten op onder en/of overstimulatie. Soms heeft een kind een zetje in de rug nodig en een andere keer zal het afgeremd moeten worden. Omdat elke gastouder een eigen aanpak heeft kan dit soms afwijken van de manier waarop de ouder het doet. Een gastouder zal de aanpak echter zo veel mogelijk afstemmen op die van de ouder en verder een duidelijke uitleg verschaffen. In bijlage 3 staan pedagogische uitgangspunten mbt leeftijdsdifferentiatie.

Door middel van de onderstaande uitgangspunten kan een kind op een juiste manier begeleid worden. Naast de pedagogische uitgangspunten speelt natuurlijk ook de eigen ervaring van de gastouder een rol. Gastouders hebben verder een groot verantwoordelijkheidsgevoel, een grote toewijding en zijn in staat goed te kijken en te luisteren naar kinderen. Op deze manier kunnen zij goed bepalen hoe ieder kind afzonderlijk gestimuleerd kan worden. De keuzes die gastouders maken komen voort uit afwegingen van zorg, veiligheid en verantwoord omgaan met een kind.

Pedagogische uitgangspunten:

- Geborgenheid en emotionele veiligheid
- Persoonlijke competentie
- Emotionele ontwikkeling
- Lichamelijke ontwikkeling
- Verstandelijke ontwikkeling
- Normen en waarden
- Observeren en signaleren
- Samenwerking ouder en gastouder

Geborgenheid en emotionele veiligheid

Een kind moet zich geborgen en veilig kunnen voelen, op zijn gemak zijn, lekker in zijn vel zitten en zich thuis voelen. Het is voor een kind een grote verandering als het niet meer bij de ouder in de buurt is maar bij een gastouder. Het is dus van belang dat er een goede gewenningsperiode is. Een kind is gehecht aan een vast ritme, vaste gewoontes, vaste gezichten en duidelijke regels. Als de gastouder dit zoveel mogelijk kan handhaven, dan kan dat een kind een geborgen en veilig gevoel geven.

Einddoel

Een kind een veilig en geborgen gevoel te geven waardoor het weet dat het een belangrijk en gerespecteerd individu is en dat er personen zijn die om een kind geven en ervoor klaarstaan. Door een kind een veilig en geborgen gevoel te geven zal het zich beter kunnen en durven ontwikkelen.

Benodigdheden

Een omgeving waar een sfeer hangt van warmte en gezelligheid. Dit wordt onder andere bepaald door een gezellige aankleding van het huis. Muziek en knuffels kunnen hierbij een aanvullende rol vervullen. Een huis waarin gelachen en gespeeld mag worden. Een evenwichtige gastouder die in goede harmonie met het gezin leeft. Een vaste, vertrouwde gastouder werkt al als bron van veiligheid.

Houding van de gastouder

- Zorgt voor een gezellige sfeer in huis
- Draagt zorg voor de veiligheid van een kind zowel binnen in het huis als buiten
- Hanteert vaste ritmes en gewoonten
- Blijft consequent en hanteert duidelijke regels
- Geeft een kind de tijd om te wennen aan een nieuwe omgeving en andere personen
- Besteedt in het begin extra aandacht aan ouder en kind bij binnenkomst en weggaan
- Bespreekt een gewenningsperiode met de ouder die bij een kind past
- Vermijdt ruzie zo veel mogelijk
- Voorziet de ouder van informatie over en informeert naar het wel en wee van een kind

Persoonlijke competentie

Met persoonlijke competentie wordt bedoeld op veerkracht en vertrouwen, flexibiliteit en creativiteit. Een kind wil graag dingen zelf doen; zelf aankleden, zelf tanden poetsen, zelf de deur open doen, enz. Het is belangrijk dat een kind hierin gestimuleerd wordt. Ieder kind dient zijn persoonlijke aanlegfactoren maximaal te ontplooien. Accepteer het kind zoals het is. Doordat een kind beseft dat het dingen zelf kan doen, krijgt het zelfvertrouwen en ontwikkelt het zelfstandigheid. De gastouder begeleidt een kind als het iets nog niet kan en biedt hulp daar waar nodig. Hierbij onthoudt de gastouder dat een kind vaak meer kan dan verwacht. Geef een kind de ruimte om zijn eigen ontdekkingen te doen. Heel belangrijk is het ook om positief te reageren op de inspanningen en prestaties van het kind.

Einddoel

Een kind zelfvertrouwen te geven en te stimuleren om (nieuwe) acties te durven ondernemen. Bij een kind doorzettingsvermogen op te bouwen om in geval van moeilijke dingen of situaties toch door te zetten. Een kind leren dat het handelingen zelf kan doen.

Benodigdheden

Een veilige en stimulerende omgeving waarin een kind acties durft te ondernemen. De gastouder geeft een kind de vrijheid en ruimte om acties te mogen ondernemen en uit te proberen.

Houding van de gastouder

- Biedt een kind de mogelijkheid om dingen zelf te doen
- Geeft een kind de tijd om handeling(en) zelf te doen
- Neemt een kind serieus als het een actie wil ondernemen
- Ondersteunt een kind tijdig wanneer een kind dit nodig heeft
- Complimenteert een kind wanneer iets is gelukt of bijna is gelukt
- Toont respect voor een kind als individu
- Stimuleert positief gedrag
- Samen spelen
- Stimuleert een kind om buiten te gaan spelen
- Toont geduld
- Laat een kind in zijn waarde als het een activiteit (nog) niet wil proberen
- Voorziet de ouder van informatie over en informeert naar wat een kind gedaan of geleerd heeft

Praktijkvoorbeelden:

- Reageer enthousiast als een kind iets goed gedaan heeft, bijvoorbeeld door het een aai of knipoog te geven, "goed zo" te zeggen of een stickertje uit te delen.
- Een kind de gelegenheid geven zelf iets uit te proberen, bijvoorbeeld schoenen aantrekken, jas aan- en uittrekken en aan de kapstok hangen.
- Waar mogelijk een kind zelf laten kiezen wat het wil doen.
- Een kind stimuleren aan groepsactiviteiten mee te doen maar niet dwingen.
- Een kind dat de melk opgedronken heeft, vooral als je weet dat het melk niet lekker vindt, wordt geprezen.
- Kinderen worden geprezen als ze samen met ons opruimen voordat we fruit gaan eten.
- "Mijlpalen" die ook veel aandacht krijgen en beloond worden zijn: voor het eerst op het potje/wc, de eerste keer zelfstandig winkelen.

Emotionele ontwikkeling

Emoties zoals verdriet, pijn, boosheid, plezier, enz. zijn een vanzelfsprekendheid voor ieder individu. Voor een kind is dit echter nog niet of niet in voldoende mate het geval en moet het emoties leren kennen. Dit betekent het herkennen van de diverse emoties, zich bewust worden van de eigen emoties en emoties van anderen en verder leren er mee om te gaan. De emoties van een kind moeten dan ook serieus worden genomen. Een kind heeft altijd een reden om te huilen, te slaan of een knuffel te geven. De gastouder helpt een kind bij deze gevoelens door deze te benoemen en een kind erover te laten praten. Zo krijgt een kind meer vat op eigen emoties.

Einddoel

Een kind dat kan omgaan met emoties van zichzelf en van anderen. Een kind dat vrij is in het uiten van eigen emoties.

Benodigdheden

Een omgeving waarin een kind de eigen emoties kan, mag en durft te uiten. Een veilige omgeving om te leren hoe met emoties om te gaan. Expressiemateriaal zoals verf en klei of de mogelijkheid tot een fantasiespel, met bijvoorbeeld verkleedmateriaal of poppenkastspel, kunnen hierbij helpen.

Houding van de gastouder

- Respekteert de emoties van een kind en begeleidt het met leren hiermee om te gaan
- Neemt de emoties van een kind serieus
- Heeft een open houding naar een kind
- Reageert duidelijk en herkenbaar bij gebeurtenissen van dat moment
- Brengt eigen emoties duidelijk over aan een kind
- Voorziet de ouder van informatie over en informeert naar emotionele gebeurtenissen bij of van een kind en andere personen uit de directe omgeving

Praktijkvoorbeelden:

- Wanneer een kind zich structureel terugtrekt proberen erachter te komen wat hem dwars zit en eventueel samen naar een oplossing te zoeken.
- Wanneer er zorgen zijn, verdriet of pijn, klaar staan met een luisterend oor en troost; rekening houden met de gevoelens van het kind.
- Als er in de thuissituatie een droevige gebeurtenis heeft plaatsgevonden zoals overlijden erop in gaan.
- Idem blijde gebeurtenissen zoals een geboorte.
- Boeken kunnen gebruikt worden als hulpmiddel om emoties bespreekbaar te maken

Lichamelijke ontwikkeling

Het is voor een kind belangrijk dat het gestimuleerd wordt in de lichamelijke ontwikkeling passend bij het eigen tempo. Het ene kind heeft sneller iets onder de knie dan een ander. Elk kind moet de mogelijkheid krijgen om te kunnen kruipen, klimmen, lopen, rennen, enz. (grote motoriek). Een kind moet leren dat het zijn lichaam kan beheersen en kan sturen, bijvoorbeeld blokjes stapelen of een beker vasthouden (fijne motoriek). Een goede lichamelijke ontwikkeling stelt een kind in staat om de wereld te ontdekken.

Einddoel

Een kind dat weet hoe het de lichamelijke mogelijkheden kan benutten en weet om te gaan met eventuele beperkingen. Zo wordt ook de zelfredzaamheid vergroot waardoor het een positief effect heeft op het zelfvertrouwen van een kind.

Benodigheden

Een ruimte die aanzet tot beweging en waarin het daarnaast mogelijk is geconcentreerd bezig te zijn. Speelgoed voor het ontwikkelen voor fijne en grote motoriek. Speelgoed dat past bij de leeftijd en de ontwikkelingsfase van een kind. Een veilige en kindvriendelijke omgeving.

Houding van de gastouder

- Heeft een aanmoedigende houding
- Moedigt een kind aan om de mogelijkheden van het eigen lichaam te leren kennen en te ontdekken
- Geeft een kind uitdagend speelgoed
- Stimuleert een kind om iets meer te doen dan het al kan
- Houdt tijdig op met spelen wanneer het kind moe wordt of zijn interesse verliest
- Voorziet de ouder van informatie over en informeert naar de lichamelijke ontwikkeling van een kind

Praktijkvoorbeelden:

- Voor de ontwikkeling van de grote motoriek kan spelmateriaal zoals glijbaan, klimhuis, driewielers, water en zand, grote blokken, bal e.d. gebruikt worden
- Voor de fijne motoriek kan je met een kind puzzelen, knutselen, spelen met duplo of insteekmozaïek. Erg belangrijk is ook het kleuren, tekenen en schilderen.
- Stimuleer de zelfredzaamheid van het kind door steeds een stapje verder te gaan. Bijvoorbeeld eerst zelf de jas pakken, daarna zelf aantrekken en daarna misschien zelf de knopen dichtmaken. Door steeds goed te kijken wat een kind zelf kan, ook al kost het meer tijd, wordt het kind er toe aangezet het zelf te doen.
- Zorg ervoor dat het materiaal gebruiksklaar is en ondersteun het kind bij haar/zijn activiteiten.

Verstandelijke ontwikkeling

Ieder kind ontwikkelt de verstandelijke vermogens in een eigen tempo. De aanleg en motivatie van een kind bepaalt voornamelijk de mate waarin het verstand zich ontwikkelt. De ontwikkeling van het verstand wordt echter ook bepaald door de omgeving. De nieuwsgierigheid van kinderen kan door aangeboden activiteiten geprikkeld worden waardoor ze gestimuleerd worden om nieuwe ontdekkingen te doen. Het ontbreken van, of erger, een demotiverende omgeving, zal tot gevolg hebben dat de verstandelijke vermogens zich minder ontwikkelen. Verder is de ontwikkeling van taal van groot belang voor een kind. Onder meer door het gebruik van taal kan een kind zich duidelijk maken.

Einddoel

Een optimale ontwikkeling van de verstandelijke vermogens van ieder kind. Een kind dat aan anderen duidelijk kan maken en verwoorden wat het wil. Een kind dat kan communiceren met anderen.

Benodigdheden

Een omgeving waarin een kind rustig kan lezen, spelen of naar muziek en verhalen kan luisteren. Aanwezigheid van geschikte middelen voor iedere leeftijd zoals puzzels, prenten- en voorleesboeken, muziek, constructiemateriaal zoals Lego, Duplo, enz.

Houding van de gastouder

- Biedt een kind speelgoed aan wat past bij de ontwikkelingsfase
- Maakt samen met een kind puzzels en motiveert het om dit ook zelf te proberen
- Is creatief bezig met een kind
- Leest verhaaltjes met een kind
- Spreekt correct Nederlands
- Stimuleert een kind tot spreken
- Motiveert een kind om woorden goed te zeggen door bijvoorbeeld een fout of slecht uitgesproken woord correct en duidelijk te herhalen, het woord op een juiste wijze te gebruiken in een volgende zin, enz.
- Reageert niet zonder meer op gebaren of bij het steeds fout of onduidelijk zeggen van een woord
- Blijft duidelijk praten, vloekt niet en gebruikt geen verbasterde of scheldwoorden
- Draait goed verstaanbare kindermuziek
- Helpt desgewenst met huiswerk
- Voorziet de ouder van informatie over en informeert naar de verstandelijke ontwikkeling van een kind

Praktijkvoorbeelden:

- Wanneer je merkt dat een kind geen moeite meer heeft met het maken van een puzzel, biedt dan het kind een moeilijker puzzel aan. Gaat het goed prijs dan de peuter.
- Als een kind niet veel praat maar alles aanwijst, vraag dan aan het kind hoe dat heet. Laat de peuter merken dat je blij bent als dat lukt.
- Prikkel de nieuwsgierigheid van het kind door veel variatie in materialen en activiteiten aan te bieden
- Sta open voor de fantasie van het kind, ga erin mee bijvoorbeeld bij het maken van een trein van stoeltjes en bij het doktertje spelen of verkleedkleden.

Sociale competentie

Binnen de groep is de omgang met elkaar heel belangrijk. De kinderen worden gestimuleerd om elkaar te waarderen, te respecteren en rekening te houden met elkaar. De kinderen wordt geleerd dat ze niet alleen aan zichzelf maar ook aan anderen moeten denken. Dit betekent dat het kind even moet wachten totdat de ander uitgepraat is of totdat de ander klaar is met een bepaald speeltje. De kinderen worden serieus genomen en geaccepteerd zoals ze zijn. Kinderen worden vrij gelaten of ze mee willen doen aan een bepaalde activiteit. En geeft een kind bijvoorbeeld aan alleen te willen spelen dan wordt daar ruimte voor gecreëerd. Samen spelen vinden we belangrijk, maar er moet ook ruimte zijn om iets alleen te doen.

Grenzen stellen

De gastouder stelt grenzen in initiatieven van het kind wanneer:

- een activiteit gevaarlijk is voor het kind
- het een activiteit is waarbij meer hulp nodig is dan er op dat moment geboden kan worden
- het ritme van eten en slapen ernstig verstoord raakt door de activiteit
- de activiteit het kind te druk of te onrustig maakt
- de activiteit van het kind de bezigheden van een ander kind onmogelijk maakt.

Duidelijkheid is van groot belang. Om het ongewenste gedrag te stoppen, is het belangrijk om consequent te handelen. Gedrag van een kind kan storend of gevaarlijk zijn voor de ander of voor het kind zelf.

Belonen en corrigeren

Het is voor een kind belangrijk om te weten wat de grenzen zijn. Door het vriendelijk, duidelijk en consequent optreden van de gastouder leert het kind wat wel en niet kan.

Bij kleine kinderen groeit het besef van wat goed en niet goed is. Dit proces is van belang om zelfstandig te worden. De jonge peuter heeft dit besef al meer, maar heeft zeker de begeleiding van de gastouder nodig.

De gastouder benadert het kind op een positieve manier en prijst het gewenste gedrag.

We spreken liever van corrigeren dan van straffen. We corrigeren ook het gedrag van het kind, niet het kind wordt afgekeurd. Corrigeren kan op verschillende manieren gebeuren. Het kind wordt een aantal keren gewaarschuwd, persoonlijk en rustig toegesproken. De mimiek van het gezicht van de gastouder is een hulpmiddel bij het overbrengen van de boodschap. Een methode die ook vaak werkt succes heeft is het afleiden van het kind.

We adviseren de gastouder terughoudend te zijn bij het ingrijpen in een conflict tussen kinderen zolang kinderen elkaar geen pijn doen of er onveilige situaties (kunnen) ontstaan. Vaak lost een conflict tussen kinderen zich op omdat er geen volwassene bij betrokken is. Lukt het de kinderen niet om de ruzie te beslechten, dan kan de gastouder een handje helpen. Dit kan door afspraken te maken met het kind. Bv. "eerst mag hij op de fiets en dan mag jij" of te vragen aan de kinderen "hoe kunnen we dit samen oplossen?"

De gastouder houdt rekening met de karaktersverschillen van de kinderen. Een minder weerbaar kind zal aangemoedigd worden en een nadrukkelijk aanwezig kind wordt afgeremd. Zo zal ook eerst het kind wat verdriet heeft getroost worden, voordat het voorval met de betrokken kinderen wordt besproken.

Soms helpen waarschuwingen niet, blijft een kind ongevoelig voor opmerkingen of afspraken met de gastouder en gaat hij door met het ongewenste gedrag. Om het kind tot bezinning te brengen wordt gebruik gemaakt van een methode die vooraf besproken is met de ouders. Over het algemeen is het een goede methode om een kind een paar minuten even op een stoel te laten zitten om tot rust te komen.

Einddoel

Door samen leven, samen spelen, dingen delen, elkaar helpen en van elkaar leren, leert het kind zijn sociale kwaliteiten kennen en te ontwikkelen.

Praktijkvoorbeelden:

- Stimuleer het contact tussen de kinderen door gezamenlijke activiteiten, zoals samen knutselen, samen bouwen, gesprekjes met elkaar. Ook kan je proberen de kinderen naar elkaar te leren luisteren en elkaar te leren helpen.
- Wanneer twee kinderen ruzie maken om een iets, probeer het de kinderen eerst zelf te laten oplossen. Als het niet lukt, leer de kinderen dat je elkaar iets kunt vragen in plaats van te “vechten”. Bijvoorbeeld: mag ik nu even op de fiets?, in plaats van iemand eraf te duwen. Gaat het goed, dan spreek je je waardering uit naar beide kinderen.
- Een kind met weinig zelfvertrouwen kan moeite hebben voor zichzelf op te komen binnen de groep. Kinderen die bij “botsingen” snel huilen en/of weggelopen kan je bij de hand nemen en voordoen hoe ze het op kunnen lossen. Een volgende keer laat je het hen zelf proberen terwijl jij erbij blijft en weer een andere keer kijk jij toe op de achtergrond. Streef ernaar de kinderen allemaal evenveel positieve aandacht te geven.
- Is een peuter vanuit zijn onzekerheid heel afhankelijk van een kind in eerste instantie steun waar hij om vraagt, zeker in de wenperiode. Probeer dit daarna af te bouwen door het kind bijvoorbeeld eerst even op schoot te nemen en later op zijn eigen stoel te laten zitten.

Normen en waarden

Normen en waarden hebben voor ieder mens een andere betekenis. Een kind moet leren dat niet alles kan en mag. Het moet regels en grenzen leren om later zelfstandig te kunnen functioneren. Een kind moet leren om respect te hebben voor anderen en de eigendommen van anderen. Het hanteert het taalgebruik, is hulpvaardig, kan omgaan met vriendschap, enz. Daarnaast is het belangrijk dat tussen de ouder en gastouder de normen en waarden zijn afgestemd.

Einddoel

Een kind dat eigen normen en waarden heeft. Een kind dat weet dat ieder persoon andere normen en waarden heeft en weet hiermee om te gaan. Een kind dat elk levend wezen met het nodige respect behandelt.

Benodigheden

Een omgeving waarin een kind kan leren omgaan met anderen. Een omgeving waarin een kind kan ontdekken waar grenzen liggen en aan welke regels het zich moet houden.

Houding van de gastouder

- Stimuleert een kind tot goed gedrag o.a. middels complimentjes, aandacht, enz.
- Corrigeert fout gedrag door een kind hierop aan te spreken of het hierin te beperken door het gedrag te negeren of het iets leuks te onthouden
- Geeft een kind het goede voorbeeld in welk gedrag wel/niet aanvaardbaar is
- Toont voorbeeldgedrag
- Is duidelijk in de regels die in huis gelden
- Hanteert de huisregels consequent
- Komt afspraken na zowel naar ouder als kind
- Leert een kind respect te hebben voor andermans opvattingen en eigendommen
- Stimuleert een kind hulpvaardig te zijn en acties samen te ondernemen
- Zal niet schreeuwen, vloeken, slaan, enz.
- Zal proberen om vooroordelen bij een kind te voorkomen naar bijvoorbeeld andere culturen, geloof, sekse, seksuele geaardheid, enz.
- Een kind leren respect te hebben voor de natuur, zowel planten als (huis)dieren, en er ook liefdevol mee om te gaan
- Stemt normen en waarden af met de ouder van het kind
- Voorziet de ouder van informatie over en informeert naar de ontwikkeling van normen en waarden van een kind

Praktijkvoorbeelden:

- Als je een kind een boterham aanbiedt "Alsjeblieft" zeggen.
- Als een kind iets komt brengen "Dank je wel" zeggen.
- De kinderen leren dat het speelgoed voor iedereen is en dat er ook samen mee gespeeld kan worden.
- Als we gaan eten zeggen we "Smakelijk eten".

Observeren en signaleren

Ieder kind ontwikkelt zich op een eigen manier en in een eigen tempo. Bij sommige kinderen kunnen achterstanden ontstaan door ontwikkelings- of gedragsproblemen. Om dit te ontdekken moet een kind goed geobserveerd worden. Zo kunnen er tijdig stappen worden ondernomen in het geval er een achterstand is of dreigt. De ouder blijft echter altijd zelf verantwoordelijk voor de opvoeding en ontwikkeling van zijn kind.

Achterstanden kunnen echter ook veroorzaakt worden door verwaarlozing of mishandeling. In dat geval is het, naast ondersteuning en begeleiding van een kind, belangrijk dat een mogelijke verwaarlozing of mishandeling wordt gesignaleerd en onder de aandacht wordt gebracht van de juiste instanties. Zij zijn in staat de zaak te onderzoeken en zonodig de noodzakelijke acties te ondernemen.

Einddoel

Het ervoor zorgdragen dat een kind zich op alle vlakken goed kan ontwikkelen. Als een kind zich anders ontwikkelt dan “normaal” zo vroeg mogelijk hier aandacht aangeven en desnoods de nodige stappen ondernemen.

Benodigheden

Een goede vertrouwensband en wederzijds respect tussen ouder, gastouder en kind waardoor ontwikkelings- en gedragsproblemen direct kunnen worden gesignaleerd en besproken.

Houding van de gastouder

In het algemeen

- Observeert een kind in het doen en laten
- Probeert in de interactie met een kind erachter te komen waarom een kind anders reageert dan normaal
- Deelt de bezorgdheid over een kind tijdens een gesprek met de ouder bij een vermoeden dat er iets aan de hand is
- Neemt desgewenst contact op met [Oppasvoordeel.nl](https://www.oppasvoordeel.nl) voor advies en ondersteuning
- Blijft een kind altijd serieus nemen
- Blijft kalm en beheerst handelen
- Voorziet de ouder van informatie over en informeert naar het gedrag, houding en welbevinden van een kind

Bij ontwikkelings- of gedragsproblemen

- Stimuleert een kind bij ontwikkelingsproblemen door bijvoorbeeld veel te lezen, spelen, creatief bezig zijn, enz.
- Communiceert vaker en duidelijker naar een kind door bijvoorbeeld meer uit te leggen, te vragen, vaker goed gedrag stimuleren, enz.

Een goede verzorging

Ieder kind heeft recht op een goede lichamelijke verzorging, in een schone omgeving, waardoor onnodige ziektes voorkomen worden.

De aard van de verzorging hangt af van de leeftijd van de kinderen. Bij een baby nemen voeding en verzorging meer plaats in dan bij schoolgaande kinderen.

Ook bij de verzorging is het belangrijk dat het kind warmte en aandacht ervaart. Een kind voelt zich prettig en veilig, wanneer ritme en gewoonten in de verzorging thuis en bij de gastouder goed op elkaar afgestemd zijn. Ouder en gastouder maken daarom afspraken met elkaar over allerlei onderdelen van de verzorging:

- Voeding hoe vaak, welke voeding, wel of geen snoep
- Zindelijkheid hoe vaak verschonen, wanneer begint de zindelijkheidstraining en hoe
- Slapen waar, wanneer, slaapritueel, zorg voor voldoende rust bij oudere kinderen
- Ziekte wat doet de gastouder als het kind ziek wordt en wat wil de ouder
- Hygiëne tanden poetsen, handen wassen.

Het gastouderbureau beschikt over een voedingsbeleid en een werkinstructie veiligheid en gezondheid, welke aan de gastouders zijn verstrekt. Hierin staan algemene richtlijnen. De gastouders stemt met de ouders specifieke afspraken ten aanzien van het kind af.

Veiligheid

De Wet Kinderopvang stelt eisen aan de veiligheid van de woning. De gastouders zijn verantwoordelijk voor de veiligheid van het kind tijdens de opvanguren.

Huis en tuin moeten veilig ingericht zijn. Gelet wordt op bijvoorbeeld traphekjes, het opbergen van gevaarlijke stoffen, speelgoed en stopcontactbeveiligingen. De slaapruimte van het kind moet rustig en goed te ventileren zijn. Als de gastouders huisdieren hebben, staat de veiligheid van het kind voorop. Als het kind groter is en buiten gaat spelen, moeten de gastouders ervan verzekerd zijn dat dit geen gevaar oplevert voor het kind.

Het gastouderbureau beschikt over een werkinstructie veiligheid en gezondheid, waarin algemene richtlijnen staan vermeld ten aanzien van de veiligheid en gezondheid.

Risico-inventarisatie

De totale indruk van de woonsituatie moet in orde zijn: veilig en gezond. Hiertoe heeft de overheid verplicht gesteld dat jaarlijks een risico inventarisatie per gastouder gemaakt dient te worden. Aan de hand van de risico-inventarisatielijsten wordt nagegaan of de opvang voldoet aan de door de overheid vastgestelde veiligheid- en gezondheidseisen. Deze risico-inventarisatie wordt uitgevoerd door de medewerker van het bemiddelingsmedewerker en wordt jaarlijks herhaald. De GGD heeft de taak om bij het gastouderbureau te controleren of dit daadwerkelijk gebeurt. Ouders hebben de mogelijkheid om de risico inventarisatie in te zien. De gastouder kent de risico inventarisatie en handelt volgens het plan van aanpak.

De GGD controleert het gastouderbureau op de naleving van de wettelijke eisen, die gesteld worden aan de kwaliteit van de gastouderopvang. Deze rapportage is in te zien bij het gastouderbureau. De voornaamste bevindingen worden opgenomen in de nieuwsbrief van het gastouderbureau.

Samenwerking ouder en gastouder

Voor een kind is het van groot belang dat ouder en gastouder een relatie hebben op basis van vertrouwen. Ouder en gastouder moeten kunnen samenwerken bij de opvoeding van een kind. Bij een goede samenwerking krijgt een kind de ruimte om zich op een eigen manier en in een eigen tempo te ontwikkelen.

In bijlage 4 staat beleid inzake wennen.

Voor een goed verloop van de samenwerking zijn de volgende zaken belangrijk.

Afstemming

Afstemming tussen ouders en gastouders is belangrijk om de opvoedingsmilieus van het eigen en het gastoudergezin dichtbij elkaar te brengen.

Het doel van de afstemming is gericht op het welbevinden van het kind.

De gastouder wordt steeds meer de medeopvoeder van het kind, waarbij de eigen ouders natuurlijk altijd eindverantwoordelijk blijven.

Respect en privacy

Respect voor elkaars mening, cultuur, religie en opvattingen vormt de basis voor een goede samenwerking. Ouders en gastouders zullen moeten geven en nemen, maar beiden moeten zich in de gezamenlijke aanpak kunnen vinden.

Ouders en gastouders zien en horen veel van elkaar. Een zorgvuldige omgang met privacygevoelige informatie is vanzelfsprekend. Dit geldt ook voor de privacy van andere kinderen en ouders, die gebruik maken van de diensten van de gastouders.

Informatie en afspraken

Goede afspraken zijn nodig om duidelijk te maken wat ouders en gastouders van elkaar kunnen en mogen verwachten. Een succesvol verloop van de gastouderopvang staat of valt met een open en eerlijke communicatie, waarin zowel de positieve zaken als de problemen met elkaar besproken worden. Ouders hebben het recht op volledige informatie over de wijze waarop de gastouders met hun kind omgaan. Het is essentieel dat zij weten hoe het kind zich voelt en waarmee het kind zich in het gastgezin bezighoudt.

Einddoel

Ouder en gastouder stellen het belang van een kind voorop. Ouder en gastouder zullen een kind samen steunen en helpen in een goede ontwikkeling.

Benodigdheden

Het hebben van respect en vertrouwen in en naar elkaar. Het kunnen delen van de opvoeding van een kind. Eventuele problemen kunnen bespreken en elkaar op een open en eerlijke manier voorzien van informatie.

Houding van ouder en gastouder

- Respect tonen voor ieders mening, opvattingen en verschil van opvoeden enz.
- Een open en eerlijke houding naar elkaar toe
- Vragen durven stellen over de opvang en opvoeding
- Afspraken maken over de manier van opvang en opvoeding
- Inzage geven in de manier van omgang met een kind
- Zorgvuldig omgaan met ieders privacy
- Het delen van informatie over de opvang en opvoeding

Algemene informatie

Recht op informatie

Oppasvoordeel.nl informeert de ouders over het beleid, de procedure en de werkwijze van het gastouderbureau. Tevens worden ouders op de hoogte gebracht van hun rechten en plichten in de gastouderopvang en van bijzondere regelingen, zoals de klachtenprocedure en belastingvoorschriften inzake kinderopvang.

Recht op advies

Ouders kunnen advies vragen over de pedagogische aanpak van hun kind. Deze adviserende rol wordt vervuld door de medewerker van Oppasvoordeel.nl die eventueel kan doorverwijzen naar de daarvoor geëigende instanties.

Recht op klachtenbehandeling

Wij gaan ervan uit dat eventuele klachten in onderling overleg tussen u en Oppasvoordeel.nl worden opgelost.

Alle kindercentra, gastouderbureaus en peuterspeelzalen zijn aangesloten bij de Geschillencommissie Kinderopvang en peuterspeelzalen, waaraan tevens verbonden is het Klachtenloket Kinderopvang. Doordat bovengenoemde organisatie allemaal aangesloten zijn, is er een eenduidig en laagdrempelig klachtrecht voor alle ouders en oudercommissies. Met name op het gebied van behandeling van klachten en geschillen.

Meer informatie kunt u vinden op www.degeschillencommissie.nl. Mochten er vragen en/of onduidelijkheden zijn, laat het ons dan weten.

U kunt zich te allen tijde rechtstreeks richten tot Externe commissie te Den Haag, waarbij Oppasvoordeel.nl zich heeft aangesloten en die invulling geeft aan de externe klachtenprocedure. De Geschillencommissie, Bordewijklaan 74, 2591 XR te Den Haag, tel 070-310 53 10.

Recht op inspraak

Elk gastouderbureau is verplicht een oudercommissie in te stellen. Ook u kunt zich kandidaat stellen voor de oudercommissie van Gastouderbureau Oppasvoordeel.nl via oppasvoordeel@gmail.com. De oudercommissie heeft adviesrecht over tal van zaken, waaronder:

- algemeen kwaliteitsbeleid;
- wijziging van de prijs en bemiddelingskosten;
- het pedagogisch beleidsplan;
- de risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid.

Indien het ons ondanks allerlei inspanningen niet lukt om een oudercommissie te vormen, zullen wij een alternatieve vorm van ouderraadpleging hanteren waarbij het adviesrecht van de ouders gewaarborgd wordt. Bij wijziging van procedures/protocollen en/of werkwijzen, zullen alle vraag- en gastouders hierover, middels de mail, geïnformeerd worden. Zowel vraag- als gastouder worden verzocht om de gewijzigde procedures/protocollen en/of werkwijzen door te nemen. Bij op- of aanmerkingen dienen betreffende partijen binnen 2 weken te reageren. Als het gastouderbureau binnen deze termijn geen reacties ontvangt, gaat zij ervan uit dat betreffende partijen akkoord gaan.

Mochten wij wel op- en/of aanmerkingen ontvangen, dan zullen wij binnen 2 weken de betreffende persoon laten weten of er wel/geen aanpassing van de procedure/protocol/werkwijze heeft plaatsgevonden met een toelichting hierop. Als er een wijziging heeft plaatsgevonden, zullen we het betreffende document nogmaals mailen naar al onze vraag- en gastouders.

BIJLAGES

Bijlage 1: Het beleid omtrent het buiten spelen, in het geval er gebruik gemaakt moet worden van een niet- aangrenzende buitenspeelruimte

Bijlage 2: Opvang bij afwezigheid gastouder

Bijlage 3: Pedagogische uitgangspunten mbt leeftijdsdifferentiatie

Bijlage 1

Het beleid omtrent het buiten spelen, in het geval er gebruik gemaakt moet worden van een niet- aangrenzende buitenspeelruimte

Buiten zijn en buiten spelen vinden de meeste kinderen heerlijk. Het biedt mogelijkheden aan kinderen om te rennen, roepen, fietsen, etc. Ons beleid is erop gericht dat kinderen zo veel mogelijk buiten komen. Wij vinden dat buitenspelen bij het dagelijks programma hoort en niet alleen gekoppeld moet worden aan mooi weer.

Kinderen hebben de drang dingen te ontdekken, hun wereld te vergroten. Een kind dat ergens vanaf wil springen, leert de afstand in te schatten en spelenderwijs met risico's om te gaan. Buiten spelen is niet alleen goed voor de motorische, maar ook voor de cognitieve en sociale ontwikkeling. Daarnaast is buiten spelen van belang voor de mentale ontwikkeling van kinderen. Afstanden inschatten, eigen grenzen bepalen bij het boompje klimmen of over muurtjes lopen; allemaal vaardigheden die het hele leven van pas kunnen komen. Maar ook de verschillende seizoenen ervaren met regen, sneeuw en een lekker zonnetje. De verschillen zien tussen de bomen in de zomer en de winter en het verschil in de geur van bloemen opmerken.

Kinderen brengen tegenwoordig veel tijd binnen door (computer en televisie). Hierdoor zijn er steeds meer kinderen in Nederland met overgewicht. Buiten bewegen is belangrijk voor een goede gezondheid.

Stapje voor stapje zelfstandiger worden, zelf naar buiten. Het zijn kleine stapjes maar zo werken we samen aan het zelfstandig worden!

Factoren om te overwegen

Er zijn natuurlijk een aantal factoren die in overweging genomen moeten worden, als je wilt besluiten of een kind eraan toe is om alleen buiten te spelen. Er is namelijk geen specifieke leeftijd waarop kinderen alleen buiten mogen spelen. De ene moeder vindt haar kind er met vier jaar klaar voor, terwijl de ander dit pas bij zes jaar heeft. Vraag je in ieder geval af:

- Woon je in een veilige of juist drukke buurt?
- Weet een kind wanneer hij veilig kan oversteken?
- Begrijpt een kind het verschil tussen een kwartier of uur buitenspelen?
- Weet een kind dat hij niet met vreemden mag praten?
- Bij wie kan een kind terecht in een noodgeval?
- Welke leeftijd is 'normaal' bij kids in de buurt?
-

Buiten spelen per leeftijd

4-6 jaar

Jonge kinderen hebben weinig gevoel voor gevaar. Toezicht is daarom belangrijk. Binnen een veilige omgeving, zoals een speelpleintje, kun je best wat afstand nemen om het kind zijn grenzen te laten verkennen.

6-9 jaar

Op deze leeftijd weet een kind al veel beter wat wel en niet mag. Hij zal niet zo snel zichzelf in gevaar

brengen, maar hij heeft wel duidelijke afspraken nodig over hoe ver van huis en hoelang hij zonder toezicht mag spelen. Een goed kinderhorloge kan helpen om de tijd in de gaten te houden.

9-12 jaar

Een kind is er aan toe om zelfstandig op pad te gaan en andere kinderen te ontmoeten. Afspraken zijn nog steeds erg belangrijk.

Een keuze maken

Of het tijd is om een kind alleen buiten te laten spelen is, kan uiteindelijk alleen de vraagouder bepalen. Vind zowel de vraagouder als de gastouder dat het kind er klaar voor is? Dat hij zelfstandig genoeg is en dat het veilig is? Dan kan er voorzichtig gedacht worden om het kind meer ruimte te geven.

Vastleggen afspraken

Bij aanvang van de overeenkomst en daarna ieder jaar, wordt er een afsprakenlijst ingevuld door het gastouderbureau, de vraagouder en de gastouder. Als kinderen zelfstandig ergens naar toe mogen, wordt er ook een zelfstandigheidsverklaring ingevuld die onderstaand vermeld is. De volgende vragen, met betrekking tot zelfstandig ergens naar toe gaan, dienen op de afsprakenlijst ingevuld te worden.

7. Halen en brengen ja/nee
- School, PSZ, sport :.....
- Mag het kind/de kinderen zelfstandig naar school? Ja/nee
- Afspraken (welke route/lopend/met de fiets).....
-
-
- 8 Buiten spelen ja/nee/nvt
- Onder toezicht ja/nee/nvt
- Afspraken :.....
-
-
9. Vriendje spelen bij gastouder ja/nee/nvt
- Gastkind bij ander vriendje spelen ja/nee/nvt

ZELFSTANDIGHEIDSVERKLARING

De ouder(s) :

en gastouder :

spreken af dat hun zoon/dochter :

met ingang van :

0 lopend/per fiets alleen van school naar de gastouder mag

0 lopend/per fiets alleen van de gastouder naar huis mag

0 lopend/per fiets alleen naar.....mag

0 lopend/per fiets alleen naar.....mag

0 in het volgende gebied alleen buiten mag spelen:

.....
.....
.....

0 Andere afspraken:.....

.....
.....

De ouder(s) is/zijn zich ervan bewust dat, zonder toezicht van de gastouder, alleen buiten zijn andere risico's met zich meebrengt. De gastouder is hier niet voor aansprakelijk.

Datum:

Handtekening

Gastouder:

Vraagouder:

.....
naam gastouder

.....
naam vraagouder

Bijlage 2

Opvang bij afwezigheid gastouder

Hoe is de continuïteit van de opvang, voor het geval dat je vertrouwde gastouder een keertje niet kan? Het kan namelijk voorkomen dat je gastouder, door ziekte, verlof of vakantie, geen opvang kan verzorgen.

Daarvoor zijn verschillende oplossingen mogelijk en ons beleid is om bij de start afspraken hierover te maken. Zodra de gastouder weet dat ze geen opvang kan verzorgen, dient ze dit zo spoedig mogelijk te communiceren naar de vraagouder(s). Deze communicatie verloopt zonder tussenkomst van het gastouderbureau.

Mocht de vraagouder gebruik willen maken van tijdelijk andere opvang, in de vorm van een andere gastouder, dan kan dit verzoek bij ons neergelegd worden en zullen wij ons best doen om aan dit verzoek te voldoen. In onze overeenkomst staat echter vermeld dat de ouder ten aanzien van het gastouderbureau geen aanspraken kan ontlenen op het daadwerkelijk bieden van kinderopvang.

Mochten wij geen andere opvang kunnen verzorgen, dan dient de vraagouder het zelf op te lossen (bijvoorbeeld zelf verlof opnemen of in familiekring een oplossing zoeken).

De opvang door de gastouder is veilig en vertrouwd voor een kind.

Als een gastouder kortdurend ziek is, dient u een weloverwogen keuze te maken of het zinvol/verstandig is om de opvang door een andere (onbekende) gastouder te laten plaatsvinden.

Wellicht dat de opvang in zo'n situatie beter in familiekring opgelost kan worden om er voor te zorgen dat een kind zich emotioneel veilig blijft voelen.

Overigens wordt voordat de opvang start, samen met de bemiddelingsmedewerker, de gastouder en de vraagouder, een afsprakenlijst ingevuld. In deze lijst zal reeds vastgelegde vakantie/verlof worden vastgelegd en besproken. Ook zal worden besproken hoe lang van tevoren verlof/vakantie aan de gastouder doorgegeven dient te worden. Mocht een vraagouder zich hier niet aan houden, dan heeft de gastouder recht op doorbetaling van deze opvanguren.

Als een gastouder opvang verzorgt op 4 of meer kinderen, is het verplicht om een achterwacht te regelen voor calamiteiten. Deze achterwacht hoeft geen kindgerichte opleiding te hebben.

Een achterwacht kan men zien als een soort 'reserve-gastouder' die de zorg voor de kinderen tijdelijk kan overnemen in geval van nood. De achterwacht moet in de buurt van de gastouder wonen om binnen 15 minuten aanwezig te kunnen zijn. De achterwacht is niet bedoeld om de gastouder te vervangen bij ziekte, vrije dagen of vakantie.

Bijlage 3

Pedagogische uitgangspunten m.b.t. leeftijdsdifferentiatie (0-13 jaar)

1. Sociaal-emotionele veiligheid stimuleren in de praktijk

In de Wet op de Kinderopvang is het 'bieden van emotionele veiligheid' opgenomen als een van de belangrijkste opvoedingsdoelen van de kinderopvang. Een omgeving waar een kind zich veilig voelt is een voorwaarde voor een goede emotionele ontwikkeling.

Hoe bijzonder is het dat de ontwikkeling van de meeste kinderen in dezelfde lijn verloopt. Vaak denkt u er ook niet bewust over na en gaat het vanzelf.

Toch kan het voorkomen dat u een twijfel heeft of een bepaalde (achterstand van) ontwikkeling bij een bepaalde leeftijd hoort.

Onderstaande informatie dient als een naslagwerk. Er staan veel ontwikkelingsfases beschreven met de daarbij behorende ontwikkeling en leeftijd.

Mocht u, als gastouder, het gevoel hebben dat de ontwikkeling van uw opvangkind, niet strookt met onderstaand naslagwerk, dan is het verstandig om in gesprek te gaan met de vraagouder en het GOB hierover te informeren.

leeftijd	Sociaal/emotionele ontwikkeling	Hoe wij deze ontwikkelingsfase stimuleren
3-4 maanden	Kind leert omgaan met basis emoties: vreugde, verbazing, woede, angst, verdriet en walging.	Spiegel de gelaatsuitdrukkingen van het kind en praat daarbij in een passende (altijd kindvriendelijke) toon.
4-12 maanden	Kind kan gelaatsuitdrukkingen van een opvoeder interpreteren en begrijpen en zich hier op afstemmen, start van ontwikkeling lichamelijk zelfbeeld: verkent eigen lichaam.	Gebruik tijdens in interactie met het kind verschillende gelaatsuitdrukkingen. Hierbij kunnen de gelaatsuitdrukkingen soms overdreven worden zodat het onderscheid duidelijk wordt. Beweeg tijdens het zingen, verschonen en wassen de lichaamsdelen van het kindje zodat het kind herhaaldelijk aandacht krijgt voor het eigen lichaam. Benomen de lichaamsdelen die je aanraakt.
1 t/m 3 jaar	Kind gaat zelf op zoek naar (verborgen) aanwijzingen in houding of gelaatsuitdrukkingen	Maakt bewust gebruik van verschillende gelaatsuitdrukkingen om de eigen stemming duidelijk te

	om de emotie een opvoeder te bepalen.	maken. Bij het aanspreken van het kind, nagaan of hij/zij begrijpt wat jij met jouw uitdrukking en stemgebruik probeert duidelijk te maken.
4 t/m 6 jaar	Kind heeft meer contact met anderen: sluit vriendschappen en is steeds beter in staat zich te verplaatsen in de ander. Kan eigen emoties (blij, boos, verdrietig) herkennen en (enigszins) beheersen en zich aanpassen aan de situatie als dat nodig is. Begrijpt nog niet alles van de wereld om hem heen, en gebruikt fantasie om de ontbrekende kennis aan te vullen tot een 'logisch' geheel: fantasie en werkelijkheid lopen door elkaar. Besef van een eigen ik. De wens om dingen zelf te doen en zelf te ontdekken. Straf en beloning maken duidelijk wat nu precies wel en niet mag.	Belangrijk om emoties te benoemen zodat het kind de emoties leert herkennen bij zichzelf en anderen. Een nieuwe stap is het kind te helpen om emoties te beheersen. Hierbij gaat het er om dat een kind leert hoe je op een prettige manier (voor zichzelf en omgeving) uiting kan geven aan emoties. Je kan dit doen door de uiting van emoties te bespreken van een kind. Dit kan je ook doen door je eigen emoties te bespreken. 'wat denk je dat ik voelde toen ik tegen je zei dat je niet op de tafel mag klimmen?', 'Piet moest net erg huilen, wat voelde Piet toen denken jullie?', 'Wat zijn we leuk aan het zingen! Hoe voelen wij ons nu?.' Een tweede aandachtspunt is het helpen om onderscheid te maken tussen de echte wereld en de fantasiewereld van het kind. Wanneer je merkt dat een kind fantasie vertelt alsof het echt waar is, is het goed om dit met hem haar te bespreken. Hierbij kan je aangeven dat het soms moeilijk is om het verschil tussen fantasie en realiteit te zijn. Wordt niet boos op een kind en beschouw het niet als liegen. Benoem hoe bepaalde dingen 'horen te gaan' en bespreek daarbij waarom het zo gaat. Begeleid kinderen bij het samenspel en heb aandacht voor de sociale regels van de kinderen onderling. Welke regels hanteren zij? Kan iedereen daar aan mee doen? Bespreek de sociale regels indien nodig en om de kinderen bewust te maken van de regels en de consequenties daarvan. Bijvoorbeeld: wanneer kinderen als regel hebben dat je alleen mee mag spelen wanneer je heel snel kan rennen, dan kan ene kindje dat overgewicht heeft hier niet aan mee doen. Bespreek dan welke regel jou opgevallen is, welke consequentie deze regel voor het buitengesloten kindje heeft en hoe wij de regels kunnen aanpassen zodat echt iedereen mee kan
7 t/m 9 jaar	Sterk gericht op omgang met leeftijdsgenoten: vriendschappen zijn enorm belangrijk, ook voor het gedrag. Identiteitsontwikkeling. Het kind wilt 'erbij horen' en zich geaccepteerd weten, maar is ook bezig met zichzelf te leren kennen (in vergelijking met anderen). Interesse in 'regelspel', vindt het belangrijk te weten 'hoe het hoort' (en probeert dat ook uit). Het 'bij de groep willen horen' en de behoefte aan competitie brengen het risico van pesten met zich mee	

doen.
 Leer kinderen dat het goed is om verschillen te accepteren en dat je je voordeel kan doen met individuele verschillen.

10 t/m 13 Jaar

Omgang met leeftijdsgenoten is van groot belang. Het kind staat ook open voor het leren omgaan met anderen in groepsverband. Ook hier: risico van pestgedrag. Kinderen denken na over wat het betekent een 'goed mens' te zijn. Aandacht voor waarden en normen. Maatschappelijke belangstelling, waarbij zij vaak een standpunt kiezen waarvan zij weten dat ze erom gewaardeerd zullen worden (door volwassenen en degenen die zij autoriteit toekennen of belangrijk vinden).

Het is een uitdaging om kinderen te stimuleren zelfonderzoek te doen. Wat vind ik daarvan? Wil ik dit? Ben ik het eens met die mening?
 De tweede stap is om je eigen mening op een prettige manier te verwoorden in de groep. Wanneer kinderen leren nadenken over wat zij zelf van iets vinden, zullen zij minder 'meeloop' gedrag vertonen. Benoem individuele verschillen en overeenkomsten en heb aandacht voor individuele talenten en interesses. Wellicht is het leuk om bij het uitvoeren van een groepsopdracht, eerst na te gaan wat ieders talenten zijn, en hoe deze talenten ingezet kunnen worden.

2. Persoonlijke competenties stimuleren in de praktijk

Het is belangrijk dat kinderen leren communiceren met anderen. Verbale communicatie door de gastouder maakt daar deel van uit. Praten met kinderen, en daarbij zelf duidelijk en correct Nederlands spreken, helpt kinderen zich goed uit te drukken. Ook samen zingen en lezen biedt hiervoor alle gelegenheid.

Taal ontwikkeling stimuleren in de praktijk

leeftijd	Taal ontwikkeling	Hoe wij deze ontwikkelingsfase stimuleren
3-4 maanden	Kirren, gebruikt stem bij sociale communicatie.	Herhaal de geluiden van het kindje, maak dezelfde geluiden.
4-5 maanden	Klikken met de tong, brabbelen.	Praat op rustige en vriendelijke toon.
5-6 maanden	Onderscheidt vriendelijke en boze toon.	
6-7 maanden	Duidelijke vocalisatie van verschillende lettergrepen	
7-9 maanden	2 lettergrepen met herhaling van eerste, aanwijzen en gebaren maken.	Herhaal twee lettergreep woorden of tweelettergreep klankcombinaties 'ma-ma, pa-pa, ja-ja, da-da, oh-oh, tu-tu enz'.
9-10 maanden	Bootst klanken na, Begrijpt gebaren en reageert op 'dag', begrijpt een klein aantal woorden.	Gebruik een klein aantal simpele woorden voor het kenbaar maken van elke handelingen, voorwerpen of gebeurtenissen. Zorg dat je het zelfde woord blijft gebruiken in een

		bepaalde situatie zo gaat ene kind het woord linken aan een bepaalde situatie, voorwerp of handeling. Voorbeelden: afscheid=dag-dag en zwaaien, eten=hap-hap enz.
10-11 maanden	Reageert op eenvoudige commando's.	Gebruik tijdens het praten handgebaren om de taal te verduidelijken. Voorbeeld: als je het kind roept om bij je te komen strek je je armen naar het kind uit. Zo helpt het gebaar om eenvoudige commando's sneller te begrijpen.
11-14 maanden	Zegt 1e woord, herhaalt klankcombinaties, zwaait zeg gedag.	Gebruik altijd eenvoudige en dezelfde woorden in communicatie met je kindje. Herhaal woorden soms zodat het kind de kans krijgt om het woord of de klank te herhalen. Vraag het kind om sommige woorden of simpele gebaren na te doen.
14-15 maanden	Zegt vijf woorden of meer	Herhaal de woorden die het kind zegt gedurende de dag en wijs daarbij de betekenis van de woorden aan. Door nieuwe woorden veel te herhalen blijven ze beter beklipen.
16-17 maanden	Begrijpt een verbod	Maak in taal, houding en gebaar duidelijk dat een kind iets ongewenst doet. Gebruik hierbij een simpel woord en gebaar. Bijvoorbeeld 'nee' en maak een stop gebaar. Blijf het zelfde woord en gebaar gebruiken, zodat het kind de betekenis snel leert begrijpen.
18-19 maanden	Begrijpt een eenvoudige vraag, kent ongeveer 20 woorden, wijst naar neus, ogen, haar. Gebruikt woorden om wensen duidelijk te maken.	Hou vragen en communicatie simpel en op het niveau van het kind en herhaal de woorden die het kind noemt veelvoudig. Volg het kind in het kenbaar maken van wensen en laat merken dat hij/zij de juiste woorden heeft gekozen.
19-20 maanden	Benoemt een plaatje in een boek: 'hond'.	Schenk aandacht aan de plaatjes in een kinderboek. Benoem simpele voorwerpen en helpt het kind om op een woord te komen, door niet te snel voor te zeggen. Voorbeeld plaatje hond 'een h-h-h-h-h-ho-ho-ho-ho- HOND! Dat is een hond!'
20-21 maanden	Herhaalt dingen	Maak er een spelletje van, doe elkaar na en herhaal elkaar woorden en geluiden. Vraag het kind soms om woorden of klanken

		na te zeggen.
21-22 maanden	Gebruikt 2 woorden in combinatie: praat in telegramstijl.	Maak duidelijk dat je begrijpt wat hij/zij bedoelt. Indien hij/zij een foutje maakt kan je het voorwerp aanwijzen terwijl je de juiste naam herhaalt.
22-24 maanden	Begrijpt voorzetsels: 'in', 'onder', gebruikt 1e voornaamwoord, frase zin.	Gebaar plaats aanduidingen. Ga bijvoorbeeld bij de tafel staan en vraag 'onder?' terwijl je onder de tafel wijst. Ook tijdens het spelen en eten kan je plaatsaanduidingen benoemen. 'in de emmer', handen boven tafel, achter de kaas, naast papa enz.
2-2,5 jaar	2-5 woordzinnen, woordenschat van ongeveer 270 woorden, gebruikt simpele zinnen., kan beurt nemen bij gesprek of interactie, gaat naar zichzelf verwijzende woorden gebruiken.	Vraag het kind indien deze incorrect de beurt neemt om dat anders te doen. het is niet erg om kinderen soms even te laten wachten voordat de iets mogen zeggen. Daardoor leert een kind de sociale regels van taal. Benoem de beurt verdeling tussen kinderen wanneer kinderen samenspelen.
2,5-3 jaar	Maakt zinnen waarbij werkwoorden soms in verkeerde tijd staan/verkeerde vervoeging.	Verbeter kind door zelf een zin te maken waarin je het woord in de juiste vorm gebruikt. Voorbeeld: kind: 'ik liep naar mama.' Jij: 'ja? Liep jij naar mama?'
3-3,5 jaar	Kleed zinnen aan met bijwoorden, lidwoorden en bijvoeglijk naamwoorden.	Maak een spelletje van bijvoeglijk naamwoorden. Je kan ze uitbeelden of benoemen tijdens het spelen. Verbeter onjuist taalgebruik door in de reactie de juist vorm of combinatie te gebruiken.
4 - 13 jaar		

Zie cognitieve ontwikkeling

Motorische ontwikkeling stimuleren in de praktijk

De motorische ontwikkeling heeft betrekking op het leren bewegen en is in te delen in grove en fijne motoriek. Bij grove motoriek gaat het om grote lichamelijke bewegingen zoals rollen, lopen, dansen, balanceren, springen, et cetera.

Bij fijne motoriek gaat het om de handmotoriek en andere (kleine) bewegingen zoals spreken en het bewegen van de ogen. Een goede motoriek is een belangrijke voorwaarde om samen te kunnen spelen.

leeftijd	Motorische ontwikkeling	Hoe wij deze ontwikkelingsfase stimuleren
3-5 maanden	Hand openen, rammelaar grijpen	Biedt een rammelaar aan of ander kindvriendelijk voorwerp aan de kinderen en help kinderen om een voorwerp goed vast te pakken: duim onderlangs, vingers bovenlangs.
5-6 maanden		

6-7 maanden	Loszitten, omrollen van buik naar rug	Loszitten, omrollen van buik naar rug Loszitten: Zet een kind soms in een zittende positie neer en ondersteun het kind hierbij. Bouw de tijd dat je een kind in zittende positie zet heel rustig op, dit is een inspannende oefening. Na verloop van tijd kan je proberen het kind, voorzichtig, minder steun te geven waardoor het kind de eigen spieren traint. Omrollen: leg het kind soms op de buik neer (doe dit niet direct na het eten). Help het kind voorzichtig om op de zij te rollen en zo op de rug te komen. Bouw dit rustig op, dit is een inspannende oefening. Bouw de mate waarin jij helpt rustig af, zodat het kind de eigen spieren leert gebruiken.
	Omrollen van rug naar buik. Grijpt voet met handen	Omrollen: leg het kind soms op de rug neer (doe dit niet direct na het eten). Help het kind voorzichtig om op de zij te rollen en zo op de buik te komen. Bouw dit rustig op, dit is een inspannende oefening. Bouw de mate waarin jij helpt rustig af, zodat het kind de eigen spieren leert gebruiken.
7-8 maanden	Staan met ondersteuning	Grijpt met hand naar voeten: maak het kind bewust van zijn armen en benen door deze, in spel vorm, aan te raken en te laten zien. Zing bijvoorbeeld een liedje, terwijl jij de beentjes en armpjes van het kindje beweegt.
		Zet het kind soms op de voeten neer waarbij jij het kind goed ondersteunt. Bouw de duur van de oefening heel rustig op, dit is een inspannende oefening. Wanneer het kind minder wankel staat kan je de ondersteuning rustig afbouwen. Begin met het geven van steun aan het lichaam (op de romp), werk heel rustig toe naar het staan met alleen steun via de handjes.
8-9 maanden	Grijpen met duim en wijsvinger	Leg op het speelkleed verschillende kindvriendelijke voorwerpen neer. Speel samen met de voorwerpen door deze op te pakken, te bekijken en neer te leggen. Help het kind bij het vastpakken van een voorwerp. Door ook kleinere voorwerpen neer te leggen (LET GOED OP met kleine voorwerpen, BLIJF TEN ALLE TIJDEN DIRECT IN DE BUURT VAN HET KIND!) kan het

		kind ook de fijnere motoriek trainen. Help het kind om de kleine voorwerpen met de vingers, in plaats van met de hele hand, op te pakken.
10-11 maanden	Kruipen of schuiven	Leg het kind op de buik of zittend op het speelkleed en leg de speelvoorwerpen net buiten het directe bereik van het kind. Stimuleer het kind om bij de voorwerpen te komen. Indien het schuiven goed lukt kan je het kind soms, kort en met goede ondersteuning van het lichaam via de buik, op handen en knieën zetten zodat het kind kan wennen aan de kruippositie. Wanneer het kind beter evenwicht houdt op handen en knieën kan je voorzichtig, en langzaam, de ondersteuning van het lichaam afbouwen waardoor het kind de eigen spieren leert gebruiken.
11-12 maanden	Los staan, potlood correct vasthouden	Breng het kind in staande positie en geef hem/haar de nodige ondersteuning hierbij. Biedt, rustig aan, minder steun waardoor het kind leert het evenwicht te behouden. Wees altijd zeer alert en voorkom eventueel vallen van een kind. Bouw de ondersteuning zeer langzaam af en oefen nooit langer dan 2-3 minuten achter elkaar.
12-14 maanden	Los lopen	Wanneer een kind goed los kan staan (merk op dat het kind stabiel moet kunnen staan zonder hulp) kan je het kind stimuleren zich lopend te bewegen. Dit kan gedaan worden door het kind bijvoorbeeld te roepen (zeer kleine afstand, ongeveer 1 stap afstand) of door eerst met steun aan de hand(en) te oefenen met lopen.
14-16 maanden	Toren van 2 blokken bouwen	Speel samen het kind en geef voorbeelden van wat je met blokken kan doen: stapelen, rollen, neerzetten, aan elkaar zetten in een rij enz.
16-17 maanden	Stokjes in gaten plaatsen.	Begin met het oefenen van het plaatsen van blokjes in gaten met de juiste vorm. Bied het kind bijvoorbeeld vierkante blokjes en vierkante gaten aan. Wanneer dit goed gaat kunnen andere vormen blokjes en gaten worden toegevoegd.

17-20 maanden	Trap op lopen met hulp	Stimuleer het kind de trap op de komen, waarbij je het kind aan de hand begeleid. Houd het kind altijd goed vast op de trap, ook wanneer het kind zelf kan traplopen dient de gastouder altijd direct achter het kind (trap op!) of voor het kind (trap af!) mee te lopen. Zo is de kans op vallen het kleinst.
20-24 maanden	Springen op de plaats, rijgt drie kralen	Springen: Nu het kind goed kan lopen is het leuk om te leren springen. Tijdens het spelen kan je zelf kleine sprongetjes maken als voorbeeld. Om het kind te stimuleren kan je de handjes van het kind vasthouden wanneer je zelf springt. Het leren springen gaat het makkelijkst in spel vorm, maak er dus een spelletjes van. Rijgen: gebruik grote houten kralen en een dik koord om te leren rijgen. Help het kind om het touw door de kralen te krijgen. Wanneer dit vaker samen gedaan is, kan het kind dit ook zelf.
2-2,5 jaar	Lijnen op papier natekenen	Oefen door het kind te vragen jouw lijn na te tekenen (breng dit als een spelletje). Ook kan je dit omdraaien, spreek af dat jij het kind na tekent.
2,5-3 jaar	Cirkel natekenen, maakt puzzel, tekent poppetjes, knipt papier, plakt met behulp van vinger.	Ga samen zitten om te tekenen, puzzelen en knutselen. Stimuleer het kind om de handelingen te proberen, geef zelf het voorbeeld en leg uit wat je doet.
3-3,5 jaar	Trap aflopen, 40-60 cm ver springen, op 1 been hinkelen, zonder knoeien inschenken.	Oefen deze vaardigheden met veel geduld. Geef zelf het voorbeeld en laat de nieuwe vaardigheden zien. Van (ver)springen en hinkelen kan je een spelletje maken bijvoorbeeld tijdens het buiten spelen. Loop altijd voor het kind de trap af zodat je eventuele vallen kan opvangen en oefen het inschenken met een handdoek bij de hand.
3.5- 4jaar	Controle over starten en stoppen, 60 tot 85 cm verspringen, 4 tot 6 stappen op 1 been hinken, vouwt papier in driehoek, schrijft eigen naam, bouwt brug met 5 blokken, opent knijpers en brengt ze op de juiste manier aan.	Middels renspeletjes leren kinderen controle te krijgen over het beginnen en eindigen van bewegingen. Wissel bv verschillende manieren van lopen af, heel snel, heel zachtjes, stampend, heel laag bij de grond, heel groots enz. Of imiteer samen hoe verschillende dieren zichzelf voortbewegen.

4 t/m 6 jaar

Kind heeft meer spierkracht, betere balans en coördinatie, ook van de fijnere bewegingen zoals bij tekenen
Kind wordt slanker, links- of rechtshandigheid wordt duidelijk. Nieuwsgierig naar het eigen lijf en dat van anderen.
Jongens en meisjes gaan gescheiden spelen

Fysiek spel wordt telkens leuker en uitdagender voor kinderen. Denk aan balspel of ren- of puzzelroutes. Ook de fijne motoriek verdient de nodige aandacht. Tekeningen maken, knutselen of schrijven zijn passende activiteiten om de fijne motoriek te trainen. Bij het samenspel kan je er goed op letten en bespreken in welke hand het kind bij voorkeur de potloden vasthoudt. Ook kan je het thema 'jongens en meisjes' centraal stellen. Hierbij kan je kijken naar verschillen en overeenkomsten tussen jongens en meisjes. Het gaat hierbij niet om goed/fout, beter/minder maar gewoon constateren dat wij verschillen en overeenkomsten zien.

7 t/m 9 jaar

Groei van spierkracht, coördinatie en balans zet zich voort. Kan bewust bewegingen oefenen. Belangstelling voor sporten. Kind wil zijn vaardigheden vergelijken met die van anderen: wedstrijdjes.
Jongens en meisjes spelen vaak strikt gescheiden.

Wees je bewust van de voorkeuren van de kinderen om bijvoorbeeld met een vriendinnetje in een groepje ingedeeld te worden. Dit kan er toe leiden dat je er wisselend voor kan kiezen om de kinderen zelf groepjes te laten maken en soms ook om groepjes in te delen indien de kinderen dit redelijkerwijs toestaan. Een wedstrijd element zorgt voor uitdaging maar let er goed op dat je de kinderen leert om wedstrijdjes volgens de regels te spelen en bespreek een wedstrijd na. Tijdens de nabespreking kunnen de kinderen hun ervaringen delen en kan jij aandacht besteden aan de talenten van de kinderen die jij tijdens de wedstrijd gezien hebt. Benut spel momenten om aan het zelfvertrouwen van kinderen te werken.

10 t/m 13 Jaar

Veel kracht en goed uithoudingsvermogen. Verschillen tussen motorisch sterkere en zwakkere kinderen worden steeds duidelijker.

Op deze leeftijd hebben kinderen veel behoefte aan activiteiten. Bereid je dag goed voor en zorg dat je een activiteit achter de hand hebt (bv iets bouwen, knutselen of een gymspel). Je hebt aandacht voor de onderlinge relatie tussen de kinderen, zie je veranderingen? Wat gaat goed? Wat vraagt aandacht? Houdt toezicht op het samenspel van kinderen. Hoewel zij hier meer behoefte aan hebben, is dit niet altijd even makkelijk gezien zij ook meer gevoelig zijn geworden voor

sociale druk. Zij kunnen telkens meer verantwoordelijkheid dragen voor hun gedrag en het oplossen van eigen problemen. Wel is het jouw taak om dit goed in de gaten te houden en zo nodig te begeleiden.

Cognitieve ontwikkeling stimuleren in de praktijk

Nadenken, redeneren, problemen oplossen – dit zijn allemaal aspecten van de cognitieve ontwikkeling. De cognitieve ontwikkeling en de taalontwikkeling zijn nauw met elkaar verweven en bepalen voor een groot deel hoe goed kinderen kunnen leren, op school en daarbuiten.

Kinderen ontwikkelen hun verstandelijke vermogens in interactie met de wereld om hen heen. De meeste kinderen zijn uit zichzelf nieuwsgierig en leergierig. Daar kun je op inspelen, door iets aan te bieden (een bepaald soort speelgoed, een iets moeilijkere vraag) wat past bij die interesse en wat kinderen uitdaagt om een stapje verder te zetten in hun ontwikkeling.

leeftijd	Cognitieve ontwikkeling	Hoe wij deze ontwikkelingsfasen stimuleren
6-7 maanden	Tilt beker op aan handvat, kijkt naar plaatjes in een boek	Help het kind om een juiste greep te maken (duim bovenlangs, vingers onderlangs). Schenk tijdens het voorlezen aandacht aan de plaatjes. Bespreek wat er op de plaatjes te zien is (emoties, vormen, verhoudingen, kleuren, aantallen, voorwerpen, enz) en maak geluiden die bij het plaatje passen (koe: boe, Kip: tok tok tok enz)
7-12 maanden	Objectpermanentie (kind begrijpt dat iets of iemand die uit het zicht is, niet ophoudt te bestaan. 'Ik zie het even niet, maar het is er nog wel')	Speel kiekeboe met de handen voor het gezicht of door een voorwerp dat voor het kind van betekenis is tijdelijk buiten het zicht te brengen. Stimuleer het kind om zelf ook kiekeboe te spelen door bijvoorbeeld de handen van het kind voor de eigen ogen te houden en zo kiekeboe te spelen.
12-14 maanden	Bladzijde omslaan in boek	Vraag het kind om samen door het boek te bladeren. Beweeg samen bladzijden (let op, kinderen op deze leeftijd scheuren dikwijls een pagina in een poging tot omslaan). Neem hierbij (zeker in het begin) kinderboeken met dikke pagina's.
14-17 maanden	Toren van 2 blokken bouwen	Speel samen met blokken en laat zien wat er allemaal met blokken mogelijk is: rollen, stapelen, naast elkaar zetten, uit elkaar halen enz. stimuleer het kind om mee te spelen door het spelgedrag van

		het kind na te doen.
17-23 maanden	Identificeert objecten op een foto, imiteert een potloodstreep	Oefen door het kind te vragen jouw lijn na te tekenen (breng dit als een spelletje). Ook kan je dit omdraaien, spreek af dat jij het kind na tekent. Bekijkt samen foto's en film waarop het kind en/of familieleden te zien zijn. Bij film kan het beeld soms ook stil gezet worden om dan te bespreken wie er op de film te zien zijn.
23-24 maanden	Zoekt twee plaatjes bij elkaar, imiteert zinnen van twee woorden.	Speel memorie. Memorie kan nog moeilijk zijn voor het kind. Begin met een klein aantal plaatsjes in een open spel met de plaatjes naar boven (pak om te beurt twee plaatsjes die het zelfde zijn). Daarna kan je met een klein aantal plaatjes een dicht spelen, plaatjes naar beneden. Wanneer het beter gaat, kunnen het aantal plaatjes worden uitgebreid.
2-3 jaar	Maakt puzzel	Begin met een puzzel die uit een klein aantal grote stukken bestaat (vaak zijn dit houten puzzels). Hoe meer en hoe kleiner de stukjes, hoe moeilijker de puzzel is. Bouw dit niet te snel op, succeservaring is bij spelen heel belangrijk.
3-3,5 jaar	Noemt 4 kleuren, gebruikt verleden tijd, identificeert geslacht.	Knutsel met kleuren, speel ik-zie-ik-zie-wat-jij-niet-ziet, vraag naar welke kleur iets heeft en noem in je eigen zinnen kleuren 'naast de groene tafel, staat de blauwe stoel'. Begin met het benoemen van een klein aantal kleuren, wanneer het kind deze kleuren kent, kan je kleuren toevoegen.
4 t/m 6 jaar	Flinke groei van de woordenschat en zinsbouw. Leert sorteren en ordenen en wordt steeds beter in het herkennen van vormen, kleuren, geluiden (rijm). Later ook: symbolen zoals letters en cijfers. Kan eenvoudige liedjes en opdrachten begrijpen en onthouden. Kan zich lang en goed concentreren op iets wat hem interesseert. Wil ook zelf graag alles leren, weten en kunnen.	Speel woordspelletjes, oefen kleuren, vormen en getallen. Zing liedjes samen met de kinderen. Stimuleer grammatica goed te gebruiken. Verbeter kinderen niet, maar geef een juiste voorbeeldzin. Onderneem activiteiten die het kind ook leuk vindt, zodat de concentratiehoogte hoog blijft.

7 t/m 9 jaar

Aanleren en uitbouwen van schoolse vaardigheden: lezen, schrijven, rekenen en later ook wereldoriëntatie.
Begin van logisch denken en verbanden leggen.
Verschillen in leerstijlen worden zichtbaar: de doeners, de denkers, de dromers, de uitvinders en de regelaars.

Kijk waar kinderen op school mee bezig zijn en speel daar op een speelse manier op in. Vergeet niet dat kinderen al een lange dag op school hebben gehad, dus dat de activiteiten bij jou vooral speels kunnen. Rekenbingo, + en – sommetjes.
Leg de link tussen oorzaak en gevolg. Los problemen niet op, maar ga samen na hoe iets beter kan.

10 t/m 13 Jaar

Kan complexere structuren en relaties begrijpen (in taal, en in de werkelijkheid) en leert strategieën toe te passen waarmee het meer en beter kan onthouden.
Het kind doet veel nieuwe kennis op. Dat gebeurt via school, maar ook doordat het kind zelf belangstelling heeft voor de wereld om hem heen en zijn eigen plaats daarin.

Betrek kinderen bij de planning van de dag/activiteiten

3. Ontwikkeling van normen en waarden in de praktijk:

Omgang met anderen

Om te bevorderen dat kinderen leren op een positieve manier met anderen om te gaan, legt de gastouder in de omgang met het kind accent op respect, een ander in zijn waarde laten, een ander ruimte geven, helpen als dat nodig is, eerlijkheid en anderen (mensen en dieren) geen pijn doen of plagen. De gastouder probeert dit te bereiken door zelf het goede voorbeeld te geven, door erover te praten en uitleg te geven, maar ook door het kind zelf te stimuleren.

0 t/m 3 jaar

Baby's en dreumesen hebben nog geen begrip van goed en slecht. Zij zullen dus ook niet begrijpen waarom iets niet mag. Dat is lastig omdat vooral dreumesen erg impulsief zijn en van alles willen uitproberen. Om te voorkomen dat zij zichzelf of anderen pijn doen, zal de verantwoordelijke volwassene steeds alert moeten zijn en ingrijpen. Een kind op deze leeftijd straffen heeft geen zin, omdat zij niet begrijpen dat zij iets 'verkeerds' doen. Wel kan er geoefend worden met het aangeven van regels, zoals aangeven dat je geen speelgoed afpakt van een ander kindje en dat je wacht op je beurt. Je gebruikt een duidelijke stemintonatie om aan te geven wat er van het kind wordt verwacht.

4 t/m 6 jaar

Op deze leeftijd kunnen kinderen nog niet goed redeneren waarom de regels zijn zoals ze zijn. Zij richten zich meer op de regel zelf en op de persoon die de regels stelt. Om zich aan de regels te kunnen houden, zijn ze gevoelig voor corrigeren en beloning. Als ze gecorrigeerd worden, weten ze dat iets niet goed is en mag het dus niet. Krijgen ze een beloning, dan is

het goed en mag het dus wel. Op deze leeftijd is het dus belangrijk om duidelijkheid te bieden: niet te veel regels, duidelijke regels en consequent aanspreken als een regel wordt overtreden. Daarnaast prijzen en belonen als ze het goed doen.

Ook door uitdagende spelletjes aan te bieden, kunnen de regels meegegeven en toegepast worden.

Spelenderwijs krijgen kinderen de normen en waarden mee. Tijdens het eten leren de kinderen bijv. dat ze op elkaar moeten wachten.

7 t/m 9 jaar

Kinderen in deze leeftijdsgroep kennen de regels zoals die door hun ouders, leerkrachten, gastouders en samenleving worden gehanteerd. Kinderen kennen de regels, accepteren ze en passen ze toe. Voor hen is het belangrijk om dingen te doen, zoals het 'hoort'. Ze zijn op deze leeftijd erg gevoelig voor goedkeuring en willen een 'goed kind' zijn, vooral in de ogen van "gezagfiguren", zoals ouders, leerkrachten en bijvoorbeeld 'de politie'. Naarmate kinderen ouder worden, worden kinderen flexibeler met het omgaan met regels. Zij beginnen te begrijpen dat je soms een regel kan overtreden als daar een belangrijke reden voor is en dat verschillende mensen of culturen andere principes kunnen hebben.

Voor jonge kinderen is de grens tussen fantasie en werkelijkheid nog niet zo duidelijk en soms herinneren ze zich gewoon niet of iets wel of niet is gebeurd. Ze zullen dus niet bewust liegen. Pas rond een jaar of zes gaan ze leugentjes om bestwil gebruiken, bijvoorbeeld om geen straf te krijgen of om een ander kind te beschermen. Als je je hiervan bewust bent, stel je je anders op in een gesprek met een kind. Dan leg je minder de nadruk op wat er nu eigenlijk wel of niet gebeurd is; je richt je meer op een afspraak die in het algemeen is gemaakt en waarvan je verwacht dat alle kinderen zich eraan zullen houden. Je herinnert de kinderen er bijvoorbeeld aan dat je met ze hebt afgesproken dat ze hun voeten vegen bij binnenkomst om gezamenlijk de ruimte schoon te houden.

10 t/ 12 jaar

Vanaf de leeftijd van zo'n negen à tien jaar verandert de kijk op de wereld: de wereld komt dichtbij. Waar het wereldbeeld van achtjarigen nog veilig en geordend is en zij nieuwsgierig en vol vertrouwen in het leven staan, gaan kinderen van een jaar of tien nadenken over levensvragen en vragen stellen waar volwassenen niet altijd een antwoord op hebben. Zij beseffen dat er niet overal een oplossing voor is. Kinderen denken na over wat het betekent om een 'goed mens' te zijn en krijgen aandacht voor waarden en normen. Zij kunnen beter van een afstand kijken naar situaties en deze vanuit verschillende standpunten benaderen. Zij gaan zich steeds meer een eigen mening vormen. In het begin zullen zij kiezen voor een mening waarvan ze denken dat deze door anderen gewaardeerd zal worden; zij zijn nog erg gevoelig voor acceptatie en goedkeuring. Als ze ouder worden, durven ze steeds meer een mening of standpunt in te nemen dat afwijkt van die van hun ouders. In deze fase is het belangrijk dat kinderen hun zorgen en vragen kwijt kunnen en dat zij niet afgewezen worden om hun opvattingen. Zorg dat je open in gesprek kan gaan met kinderen over hun eigen

meningen en opvattingen. Vraag ze bijvoorbeeld om hun meningen over onderwerpen uit het journaal en vergelijk de verschillende meningen. Je kan ook gesprekken voeren over verschillende culturen en hun gebruiken

Kinderen en hun ontwikkeling

Ieder kind heeft een eigen karakter en temperament. In zijn ontwikkeling volgt elk kind een eigen patroon en heeft daarbij een eigen tempo. Ieder kind heeft een groot potentieel en talloze mogelijkheden in zich. De situatie waarin een kind opgroeit en de mensen die het kind omringen spelen een cruciale rol in de manier waarop die mogelijkheden worden gerealiseerd en in welk tempo dat gebeurt.

Kinderen leren voortdurend. Daardoor ontwikkelen ze zich. De ontwikkeling verloopt bij ieder kind anders. Globale beelden van het functioneren van kinderen kan enig houvast geven. In dit hoofdstuk volgt een globale omschrijving en inhoud van de diverse ontwikkelingsfasen die we hanteren om bepaalde ontwikkelingen en karakteristieken aan te duiden.

Ten aanzien van het stimuleren van de ontwikkeling dient er een evenwicht te zijn tussen het alleen passief ingaan op wat het kind zelf aangeeft en het actief aanleren van kennis en vaardigheden. Als een kind zich goed ontwikkelt, zal de gastouder eerder uitgaan van (en aansluiten op) wat het kind al kan. Als een kind zich (op bepaalde gebieden) minder goed ontwikkelt of bijvoorbeeld heel eenzijdig speelt, kan het nodig zijn het kind op dit punt actief te stimuleren, bijvoorbeeld door soms zelf ook te spelen en bepaalde dingen voor te doen. In elk geval wordt gevarieerd (spel)materiaal en speelgoed gebruikt dat past bij de leeftijd en mogelijkheden van het kind. Daarbij speelt ook een rol wat de gastouder zelf belangrijk vindt, wat ze leuk vindt of waar ze goed in is. Als een gastouder een enthousiaste boekenwurm is, zal deze dit graag met het kind delen. Wanneer de gastouder een hekel heeft aan puzzelen zal het moeilijker zijn het enthousiasme van het kind hiervoor te wekken.

Ontwikkeling van de baby (0 t/m 12 maanden)

De baby is competent en krachtig, maar ook sterk afhankelijk van volwassenen. Een intieme, betrouwbare relatie met de gastouder is belangrijk. Een baby heeft behoefte aan vertrouwde mensen (niet te veel wisseling) en een vertrouwde voorspelbare omgeving en ritme. Ze bouwen zelfvertrouwen en een eerste besef van zichzelf op als ze fysieke en emotionele veiligheid ervaren.

Baby's

- Groeien en ontwikkelen relatief het snelst;
- Zijn kwetsbaar, maar taai en volhardend;
- Zijn sterk afhankelijk van volwassenen;
- Zijn zeer gemotiveerd om te leren en 'zelf te doen';
- Willen directe behoeftebevrediging en meteen aandacht;
- Kunnen vooral met non-verbale signalen aangeven wat ze nodig hebben;
- Hebben zekerheid, voorspelbaarheid en regelmaat nodig;
- Zijn gevoelig voor snelle schommelingen in gezondheid en welbevinden;
- Hebben stabiele relaties nodig met een beperkt aantal sensitieve vertrouwde volwassenen.

Ontwikkeling van de dreumes (12 t/m 24 maanden)

Het gedrag en de ontwikkeling van een dreumes varieert sterk. Sprongen vooruit wisselen soms af met stilstand of een terugval. Dreumesen worstelen met het ontwikkelen van een 'ik' en willen onafhankelijker worden van de volwassene, terwijl ze tegelijkertijd nog sterk emotioneel verbonden zijn en steun nodig hebben.

De wens tot zelf doen, ontdekken, en hun groeiende behoefte aan controle in dagelijkse bezigheden is vaak in conflict met hun afhankelijkheid van verzorgers om dingen te laten gebeuren.

Dreumesen maken zich snel fysieke, sociale en taalvaardigheden eigen, maar dit heeft nog veel oefening nodig. Dreumesen vinden rituelen en routine aan de ene kant prachtig, maar verzetten zich er soms ook tegen.

Dit alles vraagt veel van de vindingrijkheid en het geduld van de volwassene.

Dreumesen

- Zijn energiek en altijd 'op weg';
- Zijn bezig met controle over hun wereld te krijgen, door het zoeken van grenzen en effect van acties/gedrag;
- Willen vaak dingen die ver vooruit lopen op hun taal of fysieke mogelijkheden;
- Zijn actief en nieuwsgierig;
- Zijn vastberaden om competent te worden en gebeurtenissen en dingen te begrijpen;
- Hebben intense en vaak onvoorspelbare gevoelens;
- Worden gedreven door kansen en mogelijkheden en op aanmoediging;
- Zijn impulsief en hebben nog weinig zelfcontrole;
- Zijn gericht op het hier en nu;
- Zoeken sociale interactie en leren door imitatie;
- Leren met hun hele lijf;
- Leren door te doen en veel minder door wat er verteld wordt;
- Hebben onderscheidende behoeften, maar vallen soms tussen wal en schip (tussen baby's en peuters).

Ontwikkeling van de peuter (18 t/m 48 maanden)

De peuter heeft een groeiend vermogen voor taal en leert zaken vanuit verschillende standpunten te zien. Hij krijgt inzicht in afbeeldingen, symbolen, getallen en woorden & zinnen. Het activiteiten aanbod moet zorgen voor leerrijke ervaringen, zodat peuters begrip voor hun eigen belevingswereld en de wereld om hen heen kunnen opbouwen. Ook peuters zijn nog wisselend in het ontwikkelingstempo. Soms ineens met sprongen vooruit en dan staan ze een poosje (bijna) stil of vallen zelfs even terug. Ze leren steeds beter om te gaan met veranderingen en onverwachte gebeurtenissen. Ze kunnen zelf steeds beter activiteiten plannen en tijd overzien en ze krijgen steeds meer inzicht in hun eigen rol.

Peuters

- Herkennen patronen en regels in de wereld hetgeen aanmoedigt vragen te stellen en te reageren op onzin en humor;
- Krijgen een groeiende mogelijkheid om het gezin, thuis en de gastouder te zien in het perspectief van de groter wordende (omvattende) wereld;

- Krijgen nieuwe mogelijkheden zoals herkenning van symbolen, voorstellingen, creativiteit, muziek, woordspelletjes en het omgaan met getallen;
- Ontwikkelen taal- en rekenvaardigheden maar ook inzicht in begrippen oorzaak/gevolg, verbale expressie en ontdekkingen in de fysieke en sociale wereld;
- Ontwikkelen een beter geheugen en kunnen daarom verhalen vertellen, complexere situaties oplossen, langer (geconcentreerd) met iets bezig zijn en zijn meer 'gericht nieuwsgierig';
- Ontwikkelen sociale vaardigheden om vriendschappen/relaties aan te gaan en vast te houden en er wordt een begin gemaakt om het uitgangspunt van een ander te zien (empathie);
- Ontwikkelen fysieke vaardigheden verder;
- Leren steeds beter plannen maken, controleren, vragen stellen en na te denken over activiteiten en taakjes;
- Gebruiken hun fantasie en voorstellingsvermogen om de eigen identiteit en die van anderen te verkennen.

Ontwikkeling van de kleuter (4 tot 6 jaar)

Kleuters

- Groeien in deze periode ongeveer 6 centimeter en komen zo'n twee kilo per jaar aan;
- Leren nieuwe bewegingspatronen zoals zwemmen en voetballen;
- Ontwikkelen een steeds betere grove en fijne motoriek;
- Worden links- of rechtshandig en leren schrijven;
- Krijgen op sociaal en emotioneel gebied steeds meer nieuwe uitdagingen;
- Gaan naar school en leren omgaan met leeftijdsgenoten en volwassenen zoals de leerkrachten;
- Krijgen een morele ontwikkeling met steeds meer gestalte;
- Krijgen een realistischer kijk op de wereld;
- Ontwikkelen zich op cognitief gebied verder, en leren lezen en ordenen (of rekenen);
- Leren abstract te denken;
- Ontwikkelen een breder taalvaardigheid met langere zinnen.

Ontwikkeling van het schoolkind (6 tot 9 jaar)

Schoolkinderen

- Kennen een snelle lichamelijke ontwikkeling;
- Verdiepen de taalontwikkeling en het kind maakt langere, complexere zinnen vanuit een bredere woordenschat;
- Leren grammaticale en rekenregels;
- Maken grote sprongen op cognitief gebied en het kind leert concreet te denken;
- Leren vanuit een ethisch oogpunt situaties te beoordelen;
- Kunnen zich beter verplaatsen in de gevoelens van anderen (empathie).

Ontwikkeling van de jonge puber (9 tot 13 jaar)

Jonge pubers

- Ontwikkelen zich lichamelijk rap (meisjes vlotter dan jongens) en zijn al snel tussen de 1.40 m en 1.70 m;
- Ontwikkelen geslachtskenmerken (sommige meisjes krijgen al vanaf 10 jaar borsten en schaamhaar)(jongens vanaf ongeveer 12 jaar krijgen schaamhaar en de penis groeit).
- Kennen grote hormonale verandering, met zowel lichamelijke als geestelijke invloeden (ene moment blij dan weer somber etc.);
- Leert grammaticale en rekenregels steeds beter begrijpen en kan zichzelf steeds beter uiten en uitdrukken;
- Ontwikkelt zich cognitief sterk en heeft geen plaatje meer nodig om een voorstelling van iets te maken;
- Leert met geld en bezittingen omgaan;
- Leert abstracter denken;
- Krijgt meer behoefte aan privacy, zelfstandigheid, verantwoordelijkheid en een eigen mening en identiteit;
- Staat kritischer tegenover regels en normen en kan zich gaan schamen voor gedrag van ouder/verzorger;
- Spiegelt steeds meer aan leeftijdsgenoten of volwassenen waaronder bijvoorbeeld kleding ;
- Kent emotionele instabiliteit en onzekerheid als gevolg van al deze grote veranderingen.

Bijlage 4

Wenbeleid gastouderbureau Oppasvoordeel.nl

1. Inleiding

Een gastouder krijgt regelmatig te maken met nieuwe kinderen en nieuwe ouders. Zij moet - steeds opnieuw – een vertrouwensrelatie opbouwen met kinderen en ouders. Voor kinderen en voor hun ouders betekent de stap naar gastouderopvang dat zij moeten wennen aan een nieuwe situatie. Voor kinderen is het vaak de eerste stap buiten de vertrouwde wereld van ouders of familie. Het is van groot belang voor kinderen en ouders dat de wenperiode goed verloopt. Het wenproces gaat stap voor stap. Wanneer is een kind gewend in zijn/haar nieuwe omgeving? We onderscheiden twee perioden in het wenproces: de eerste periode van wennen en de gehele periode van wennen.

Daarnaast is er ook nog een verschil of de gastouder bij de vraagouder de opvang verzorgt of in haar eigen woning. Als de gastouder opvang verzorgt in de woning van de vraagouder, dan is het vertrouwd raken met een nieuwe omgeving niet van toepassing.

Onderstaande situatie is van kracht als de gastouder in haar eigen woning de opvang verzorgt.

De eerste periode van wennen

In de eerste periode van wennen moeten ouder en kind zich van elkaar losmaken. Stap voor stap leert het kind de overgang van thuis naar de woning van de gastouder te maken. Kind en ouder raken er langzaam maar zeker aan gewend om de dag gescheiden van elkaar door te brengen. Wanneer het kind zonder al te veel verdriet of angst bij de gastouder kan zijn, is de eerste periode van wennen afgesloten. Maar nu is het kind nog niet geheel gewend in de nieuwe omgeving.

De hele periode van wennen

Na de eerste periode van wennen heeft een kind nog tijd nodig om helemaal vertrouwd te raken met zijn/haar nieuwe omgeving. Er zijn heel veel nieuwe indrukken die het kind moet verwerken: De gastouder en de kinderen (die meestal niet iedere dag dezelfde zijn), de ruimte, het spelmateriaal, de regels en het ritme. Sommige kinderen kunnen al vrij snel rustig meedraaien, maar zijn nog wel aan het wennen in de opvanglocatie/woning van de gastouder. Wanneer is een kind dan gewend? We denken dat een kind gewend is als we bij het kind alle van de hieronder genoemde gedragingen kunnen waarnemen:

- 1 Het kind voelt zich zichtbaar op zijn gemak bij de gastouder: het laat zich troosten, helpen, naar bed brengen, ect.
- 2 Er is non-verbale en/of verbale communicatie tussen gastouder en kind.
- 3 Het kind speelt met of naast andere kinderen.
- 4 Het kind voelt zich op z'n gemak of beweegt zich vrij door de ruimte. Het gebruikt de speelhoeken en het spelmateriaal en heeft hier plezier in.
- 5 Het kind heeft een zeker ritme in de nieuwe omgeving/de groep gevonden. Voor baby's betekent dit een min of meer herkenbaar eet- en slaapritme. Voor de andere kinderen betekent dit dat zij min of meer in het ritme kunnen voegen: ze eten, drinken, slapen en spelen over het algemeen in het ritme bij de gastouder thuis mee.

2. De eerste kennismaking

De wenperiode begint bij de eerste kennismaking met de gastouder. Vaak moeten ouders nog wennen aan het idee dat zij hun kind naar een gastouder gaan brengen. Veel ouders weten weinig of nauwelijks wat gastouderopvang inhoudt. De eerste indruk die ouders krijgen van de gastouder, haar woning en de sfeer in de woning is zeer bepalend voor hun houding ten opzichte van de gastouder. Essentieel is dat er vanaf het begin gewerkt wordt aan het opbouwen van een vertrouwensrelatie. De basis voor een goed verlopend wenproces is een goede vertrouwensband. Een vertrouwensrelatie ontstaat niet vanzelf, gastouder, ouders en kinderen hebben daar tijd voor nodig. Van gastouders mag verwacht worden dat zij het initiatief nemen voor het opbouwen van een vertrouwensrelatie met zowel de kinderen als met de ouders.

Hieronder volgt een aantal concrete suggesties om ouder en kind te begeleiden in het wenproces.

- Een goed intake gesprek is tweerichtingsverkeer. Je vertelt niet alleen over de gewoonten en regels bij de gastouder thuis, maar luistert ook naar de ideeën en verwachtingen van ouders.
- Probeer vanaf het begin ouder en kind op hun gemak te stellen. Geef ze de ruimte om hun gevoelens te uiten. Maak duidelijk dat het heel gewoon is wanneer ze moeite met de situatie hebben. Belangstelling voor het kind of de ouder geeft vaak een gevoel van vertrouwen.
- Vertel kort iets over de gang van zaken bij de gastouder thuis. Wat voor een gastouder vanzelfsprekend is, is voor ouders vaak volkomen nieuw.
- Vragen naar praktische zaken kunnen een diepgaander gesprek over opvoeding op gang brengen.
- Maak met de ouder concrete afspraken over de wenperiode. Luister naar de wensen van ouders. Houd rekening met de mogelijkheden en onmogelijkheden van ouders. Zet om misverstanden te voorkomen deze afspraken op papier (zie wenschema in bijlage 1).
- Probeer soepel met het wenbeleid en het wenschema om te gaan. Overleg met de ouders en zoek samen naar oplossingen voor problemen.

- Bedenk dat veel ouders niet alle informatie in één keer kunnen onthouden. Herhaal informatie en geef ouders de gelegenheid om dingen (na) te vragen. De ene ouder zal hier meer behoefte aan hebben dan de andere.

3. Het afscheid

De eerste keer dat het kind bij de gastouder komt, is voor iedereen een spannend moment. Ouders kunnen er soms tegen opzien. Voor gastouders betekent het een extra inspanning. Bij baby's moet de gastouder extra alert zijn op de reacties van het kind.

Bij jonge baby's is de wenperiode voor ouders vaak moeilijker dan voor de kinderen. In bepaalde perioden kunnen kinderen (tussen vijf à zes maanden en ongeveer anderhalf jaar) 'eenkennig' zijn. In zo'n periode hebben ze vaak extra moeite met het loslaten van de ouder en kunnen ze angstig reageren op nieuwe situaties en op 'vreemde'. Ook peuters kunnen in bepaalde perioden (opnieuw) moeite hebben met afscheid nemen. Zij kunnen bij het wennen veel houvast hebben aan een vast afscheidsritueel. Bijvoorbeeld: zeggen wat er gaat gebeuren en hier consequent aan vasthouden. Het kan verwarrend zijn wanneer de ouder te lang bij de gastouder blijft. Je kunt beter met de ouders afspreken dat zij/hij eerst weggaat en bij het ophalen nog een poosje blijft. Ook voor de ouders kan dit prettiger zijn; zij zien dan niet meer tegen het afscheid op.

Hieronder volgt een aantal suggesties om het afscheid tussen ouder en kind te begeleiden:

- Spreek van tevoren af op welk moment de ouder de woning zal verlaten. Zoek een rustig moment uit, zodat de gastouder tijd heeft voor ouder en kind.
- Probeer zodra het kind bij u, als gastouder, thuis komt, contact te leggen met het kind. Juist als de ouder nog aanwezig is, is de kans groot dat het kind zich veilig voelt.
- Probeer de ouder op zijn/haar gemak te stellen. Geef ze (op een ongedwongen manier) de kans om voor hun kind te zorgen (bijvoorbeeld: verschenken, fles geven) of met ze te spelen. Ouders kennen de dagelijkse gang van zaken nog niet. Hierdoor zij ze vaak onzeker over wat ze wel en niet 'mogen'. Niet alle ouders durven hun vragen te stellen.
- Vertel ouders dat ze op kunnen bellen of appen om te vragen hoe het gaat. Controleer nog even waar de ouders bereikbaar zijn.
- Probeer ouder en kind het gevoel te geven dat ze welkom zijn. Persoonlijke aandacht is hierbij heel belangrijk. Begrip voor de gevoelens van ouder en kind ook. Vooral de eerste keer is het afscheid nemen een moeilijk moment.
- Leg aan ouders uit waarom het belangrijk is dat ze kort en duidelijk afscheid nemen. Ook al huilt het kind. Een weifelende ouder brengt het kind (nog meer) in verwarring. Voor een ouder is het naar om een huilend kind achter te laten. Probeer de ouder gerust te stellen.
- Iets meenemen van thuis(een doekje, knuffel of speelgoed) kan het kind ook steun geven; ze mogen iets vertrouwds bij zich houden in de nieuwe omgeving.
- Wanneer de ouder terug komt om zijn/haar kind(eren) op te halen, maak dan even tijd vrij voor een gesprekje. Ouders willen meer horen dan: "het ging (best wel) goed."
- Vertel aan het einde van de eerste wenperiode dat het kind extra aandacht krijgt totdat het helemaal gewend is binnen de groep.

4. De gehele periode van wennen

Na de eerste wenperiode heeft een kind nog tijd nodig om helemaal vertrouwd te raken met de nieuwe omgeving. In de inleiding staan vijf punten genoemd die hierbij van belang zijn. Hoeveel tijd een kind nodig heeft om te wennen is uiteraard afhankelijk van het kind en het aantal dagdelen per week dat het kind bij de gastouder komt.

Maar ook ouders zijn na een weekje nog niet helemaal gewend! Zij hebben tijd en aandacht nodig om een vertrouwensrelatie op te bouwen. Om het kind beter te leren kennen heeft een gastouder vaak behoefte aan wat meer informatie over thuissituatie.

Veel ouders hebben behoefte aan (herhaling van) informatie over de gang van zaken. Vaak zitten ze nog met allerlei vragen of hebben ze (opnieuw) moeite hun kind uit handen te geven. Ze moeten (opnieuw) ervaren dat hun kind bij de gastouder in goede handen is. Dit betekent dat een gastouder zich in deze periode extra met de nieuwe ouders moet bezig houden. In het eerst volgend oudergesprek kan besproken worden hoe de ouder de wenprocedure heeft ervaren en of zij zelf helemaal gewend zijn. Wanneer een kind moeite heeft om helemaal te wennen, kan samen met de ouders gekeken worden wat hieraan gedaan kan worden.

Het opbouwen van een vertrouwensrelatie met de ouder kost tijd. Het vormt de basis van een (vaak jarenlange) samenwerkingsrelatie tussen de gastouder en ouders. Ouders die tevreden zijn en zich in de woning van de gastouder op hun gemak voelen, zullen dit gevoel overdragen op hun kind. Dat zal het wenproces en het welbevinden van het kind ten goede komen.